

Адыгэ макь

№ 174 (19939)

2011-рэ илэс

БЭРЭСКЭЖЫЙ
ЮНЫГЪОМ и 7

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ЛЫШЪХЪЭМ ИЗЭУКІЭГЪУХЪР

АДЭІЭПЫІЭНЭУ ЫГЪЭГУГЪАГЪЭХ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Хьакурынэхъаблэ иефэндэу Мэрэтыкьо Мурат, къуаджэу Пшычэу шыпсэухэрэ нахьыжъ-хэу Абрэдж Мурат, Хьэклэмыз Аслъан, Бат Абубэ-чыр тыгъуасэ зэлуклэгъу адырилагъ. Зигугъу къэтшыгыгъэ псэуплэм социальнэ-экономикэ хэ-хьоныгъэхэр ышынхэмкІэ амалэу шылэхэм, гумэкІыгъоу къэуцухэрэм шъхьихыгъэу бгъухэр атегушылагъэх.

Сыд фэдэрэ лъэныкъокІи Іэпылэгъу къафэхъоу АР-м и Лышъхъэ рэзэныгъэ гушылэ-хэмкІэ Мэрэтыкьо Мурат пэублэм зыкыфигъэзагъ. Нэужым республикэм ипашэ ІукІэнхэу зыкырахъухагъэр къылуагъ. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, Пшычэу шыпсэухэрэр шызэрэу-гъоинхэ алыкІынэу культурэм и Уни, ныбжыкІэхэм апае спорткомплекси къуаджэм дэтхэп. Ау анахь гумэкІыгъо

шъхьалэр мэщыт зэрямылэр ары. АщкІэ Тхьаклушынэ Аслъан Іэпылэгъу къафэхъунэу къоджэдэхэр къызэрэщыгу-гыхэрэр ефэндым къылуагъ.

Мэщытым ишын даклоу, чылэм дэхэр зэшъоштхэ псыр къызэралэкІэмыхэрэр на-хьыжъхэм кыхагъэшыгъ, ащи хэкІыплэ горэ къыфагъотынэу пащэхэм закыфагъэзагъ.

Нахьыжъэу зэлуклэгъум къе-клотлагъэхэм гушылэ дэхабэ

Тхьаклушынэ Аслъан апыгъо-хыгъ, къуаджэм изытет зыфэ-дэм анаІэ зэрэтырагъэтырэм пае зэрафэразэр, гумэкІыгъоу къагъэнэфагъэхэр амалэу шы-ІэмкІэ зэшлохыгъэхэ зэрэхъу-штхэр, мэщытым ишынкІэ Іэпылэгъу къызэрэфэхъуштхэр къарилуагъ. АР-м финансхэм-кІэ иминиструу Долэ Долэтбый унэшъо гъэнэфагъэхэр ащкІэ фишыгъэх.

Іофтхьабзэм джащ фэдэу хэлэжыагъэх ыкІи яепІыкІэхэр къыралотыкІыгъэх АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрације ипашэу Владислав Федоро-вымрэ АР-м лъэпкэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэгъухэм адырлэ зэп-хыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жьугъэм иамалхэмкІэ и Коми-тет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэррэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

АПЭРЭ ГЕКТАР МИНЫР

Республикэм мыгъэ шылуахыжынын фэе тыгъэгъэзэ гектар мин 66,8-м шыщэу ты-гъуасэ ехьулэу апэрэ гектар миныр аугъои-жыгъ. Ащ гектар телытэу центнер 18 фэ-диз хьазыр къытыгъ, пстэумкІи къахыжы-гъэр тонн 1651-рэ. Районхэм ащыщхэм тыгъэ-гъэзэ гектар пчыагъэу ашылуахыжыгъэр: Кошхьаблэр — 302-рэ, Красногвардейскэр — 300, Джаджэр — 201-рэ, Шэуджэныр — 120-рэ.

Тыгъэгъазэр зэрэлуахыжырым даклоу си-лосыпхэ къэзытышт ыкІи ищынэгъум бы-лымхэм арагъэшхышт натрыфым илухыжыны республикэм шыфежыагъэх. Ащ фэдэ натрыф гектар 1861-у къагъэкІыгъэм шыщэу Іоны-

гъом и 6-м ехьулэу гектар 555-рэ Іуахыжыгъ, ащ гектар телытэу центнери 157-рэ къыра-хи, пстэумкІи тонн мини 8,7-м ехьу къахы-жыгъ.

ХэтэрыкІхэм ыкІи картофым Іуахыжыны хьазырэу гъунэм нагъэсыгъ. ХэтэрыкІ гектар 61-у аугъоижыгъэм тонн 464-рэ, картоф гек-тар 72-м тонн 686-рэ къарахыгъ.

Джащ фэдэу мы мафэхэм республикэм игубгъохэм бжыхьасэхэр зыхалхьаштхэ чыгухэр ашагъэхьазырых. Ащ даклоу пын-джэу къагъэкІыгъэм илухыжыны шлэхэу фе-жъэштых.

ЛІХЪУСЭЖЪ
Хьаджэсэртбый.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Культурэ кІэныр къэухъумэгъэным ыкІи къыткІэхъу-хьэхэрэр дэхагъэм фэлугъэнхэм ялахышхо зэрэхашы-хьэрэм, кІэлэгъэджэ сэнэхьатэу хахыгъэм фэшпыпкэхэу илэсыбэ хьугъэу Іоф зэрэшлэрэм апае Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыль афагъэ-шъошагъ.

— **Мироненко Николай Николай ыкЪом**, къалэу Мыекъуапэ дэт МОУ-у «ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджа-пІэу N 1-р» зыфиІорэм идиректор;

— **Кузовенкова Лидия Борис ыпхъум**, къалэу Мые-къуапэ дэт МОУ-у «ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэу N 1-р» зыфиІорэм икІэлэгъаджэ.

Ипшъэрылхэр зигъэцакІэхэрэр мэфишъэ хьугъэ

Адыгэ Республикэм хэгъэгу клоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ ипашэу Александр Речицкэм ипшъэрылхэр зигъэцакІэхэрэр мэфи 100 зэ-рэхъугъэм фэгъэхыгъэу тыгъуасэ пресс-кон-ференције кытыгъ. А уахътэм къыклоцІ зэшлуихын ылэкІыгъэм, тапэкІэ анахъэу ыналэ зытыригъэтышт лъэныкъохэм министрэр къа-щыуцугъ. Къэбар жьугъэм иамалхэм ялыкІохэу Іофтхьабзэм хэлэжыагъэхэм яупчІэхэм джэуап-хэр къаритыжыгъ.

УФ-м и МВД исистемэ зэхъо-кІыныгъэу непэ шыкІохэрэм адиштэу, республикэм иправэ-ухъумэкІо органхэм яІофшІэн тэрэзу зэхашъыр, общественнэ щынэгъончъэныр къэухъумэ-гъэныр, ащкІэ къэралыгъом и Президентэу Дмитрий Медве-девым къафигъэуцугъэ ипшъэ-рылхэр гъэцэкІагъэхэ зэрэ-хъуштхэм анаІэ тырагъэтыныр зэкІэми анахь шъхьалэхэу къыгъэнэфагъэх. Мы лъэны-къомкІэ гъэхьагъэхэр зэрэщы-Іэхэри къылуагъ. Гушылэм пае, 2011-рэ илэсым ищылэ-жъо-ныгъокІэ мазэхэм ялэхъан АР-м и МВД ІофшІагъэу иІэ-хэмкІэ Урысыем я 62-рэ чІы-плэр шиубыгыштыгъэмэ, джырэ лъэхъаным я 18-рэ чІыплэм къыдэкІоеныр фызэшлокІыгъ.

Непэрэ мафэхэм яхьулэу оперативнэ ІофхэмкІэ респу-бликэм изытет уигъэрэзэнэу зэ-рэщытыр А.Речицкэм къы-хигъэщыгъ. Анахь мэхъанэшхо

зилэу къылуагъэр Адыгеим лъэпкэ ыкІи дин зэгурыІо-ныгъэ зэрилъыр ары. Джащ фэдэу блэкІыгъэ илэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, мы илэсым имэзий тирегион бзэджэшІагъэу шызэрэхьагъэм ипчыагъэ проценти 3,2-кІэ нахь макІэ хьугъэ. БзэджэшІагъэ хьылэхэм ыкІи хьылэ дэдэ-хэм къащыкІагъ.

ПравэухъумэкІо органхэм акІугъэ аттестацием зэфэхьы-сыжъэу фэхъугъэхэм, обще-ственностым мэхъанэшхо зэри-тыгъэ бзэджэшІагъэхэм язэхэ-фын зэрэлыкІуатэрэм, нэмыкІ лъэныкъохэми япхыгъэ уп-чІэхэм министрэм джэуапхэр къаритыжыгъэх.

Пресс-конференциер зэрэ-кІуагъэм фэгъэхыгъэ игъэкІо-тыгъэ тхыгъэ тигъэзет къыхи-утышт.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

ЗэхъокIыныгъэхэр сыд фэдэштхэ?

Мы илъэс еджэгъум Урысыем иеджаплэхэм кIэлэеджэкIо миллион 13,1-рэ ачIэхъажьыгъ. Еджэплэ мин 50-мэ ахэр рагъэблэгъэжыгъэх. Ахэм ащыщэу 85-р ашыгъакI.

Юныгъом и 1-м кышцегъэжыгъэу ублэплэ еджаплэхэм шэпхъакIэхэм атегъу ащырагъэджэштх. А шапхъэхэм яушэтын гъэрелорэ илъэс еджэгъум рагъэжыгъагъ. Ащ фэдэ ушэтыплэу аштэгъагъэх Новгородскэ, Новосибирскэ, Мурманскэ, Ленинград, Ростов хэкухэм, Приморскэ краим, Удмуртием, Татарстан, Адыгеим ыкIи Къэбэртэе-Бэлъкыарым яеджаплэхэм ащышхэр. Москва изакъоу икIыгъэ илъэсым ублэплэ еджэплэ 180-мэ а шэпхъакIэхэм атегъу Iоф шапIагъ.

ШэпхъакIэхэм кыбэрэдалгытэрэмкIэ, егъэджэн Iофыр шыIэныгъэм нахь пэблагъэу гъэпсыгъэн фае. ГушыIэм пае, кIэлэцIыкIур зы такыкым гушыIэ пчъагъэу кызаджэрэр арэп шъхалэр, кыгурылоу ыкIи зыхифын ыльэкIэу гъэсэгъэныр ары. Сочинение е диктант зэрагъхэрэм нэмыкIэу SMS-хэр ыкIи электроннэ письмэхэр атхыхуэ зэрагъэшIэн фае. Сабыйхэм анахь яныбджэгъушIу хуын фаер компьютеры ары. Я 4-рэ классым ехъулIэу кIэлэеджэкIо цIыкIум компьютерымкIэ текст хихын ыльэкIэу хуын фае. Урысыбзэ кыодые, IэкIыб къэралыгъуабзэкIи ар хиутынэу рагъэсэшт. Мелыр, доскэр урокым зэрашгъагъэфедэштхыгъэхэм фэдэу джы флэшкэр, видеокамерэр ыкIи диктофоныр, цагъэфедэхуэ хушут.

Ау мы чIыплэм авторхэм уяупчIымэ пшIоигъо оху: шэпхъакIэхэр зэхэзыгъэуцагъэхэм ашIа Урысыем еджаплэу итхэм язопет? Ахэм яматериальнэ базэ зыфэдэр? Еджаплэм компютер зыгъушэу илэр кабинетым чIэшыхъагъэу зэрэчIэтыр, кIэлэцIыкIур эзыгъэджэн специалистхэр кыутирхэм е квалент пэчыжэ къоджэ цIыкIухэм зэрамыIэхэр ашIэхэ? Урок макIэ пае компьютерым хэшIыкI

физилэ специалистыр кыутирхэм зэрэмыкIоштыр кыдалыгъа?

Шапхъэхэм уяджэ зыхъукIэ, ахэр кызыфаугупшысыгъэхэм яIоф изытет зыпари авторхэм хамышыкI фэдэу кыпшIошIы. Шапхъэхэр шъхъафэу шыIэнхуэ, къоджэ еджаплэхэр шъхъафэу псэуштхэ фэдэу Iофым ухаплэ. Къэзыгупшысыгъэхэр Урысыем щемыджэжыгъэхуэ, ясабийхэри щемыджэхэрэм фэд.

Компютернэ технологиехэм апылгъ шIэныгъэлэжыгъэхэм зэралыгътэрэмкIэ, а 1 — 4-рэ классхэм арысхэр — такыкI 15, я 7 — 9-рэ классхэр — 20, я 10 — 11-р — такыкI 30.

Ублэплэ еджаплэм чIэсхэр тхъамафэм кыкIоцI зэреджэштхэ мэфэ пчъагъэри шапхъэхэм кыдалыгъгъ. АщкIэ фитыныгъэшхохэр еджаплэм иадминистрациерэ ны-тыхэмрэ яIэх. Ахэр арых мэфэ пчъагъэу сабийхэр зэреджэштхэр зыгъэнфэнхэ фаер. Еджаплэм иадминистрациерэ ны-тыхэмрэ яшIоигъоныгъэкIэ зы тхъамафэр сабийхэм адрэ каникулхэм анэмыкIэу загъэпсэфыни альэкIышт. Ащ фэдэ, урокыр зэрэклошт уахътэри шапхъэхэм кыдалыгъгъ. ГушыIэм пае, а 1-рэ классым чIэсхэр такыкI 35-рэ нахыбэрэ ебгъэджэнхэ уфитэп, я 2-м кышцегъэжыгъэу я 4-м нэс такыкI 35 — 45-рэ Iоф адэпшIэн уфит.

Сабийхэм ашхыштым ехылагъэу кэпIон хуэм, а Iофым тегъэпсыхыгъгъэ заводыхоухэм шхыныгъохэр кыашыштыгъ. Ащ фэдэ завод Ленинград хэкум ит, Москва пэмычыжыгъу шыт квалэу Подольскэ ыкIи Краснодар крайми ашашыштыгъ. Экспертхэм зэралыгътэрэмкIэ, ахэм кыашырэ шхыныгъохэр дэгъу дэ-дэштх.

Шапхъэхэм кыбэрэалорэмкIэ, ублэплэ классхэм арысхэр сменшэу ебгъаджэхэ, а зы предметыр зэкIэлъыкIоу сыхъатитIурэ расписанием афибгъэуцо хушэштэп.

Еджаплэм ишагу дэгъоу шы-хъэгъэн, ащ ызыныкIом кыэгъагъэ е чыгъ дэтын фае, джэгуплэ площадкэр пытэнэу шыт, футбол ешIаплэм уц шъуантIэ фэдэу алырэгъу тельын фае.

ЗэкIэмэ анахь гъэшIэгъоныр пшгъэшгъэжыгъе 20 пэпчэ зы унитаз илэн зэрэфаер, шъэожыгъе 30-мэ зы ялэнэу зэрэщытыр ары.

Мы шапхъэхэр кызыгупшысыгъэхэм кыутир е къоджэ еджаплэхэм яшагу шагуйкIыплэхэр зэрэдэтхэр зэрамышIэрэм уехы-рэхышхэнэу щытэп.

Джыри зы зэхъокIыныгъ. КIэлэеджакIохэм япортфельхэр нахь псынклэ хуынхэм пае къэралыгъом исанитар врач шъхъалэу Геннадий Онищенко игъоу ылыгъагъ сабийхэм унэми еджаплэми апае шъхъафэу тхылгъ комплектхэр ялэнхэ фае. Ащ тетэу хуэм, сабийхэм портфельр унэм ахыжыштытэп ыкIи ятIонэрэ мафэм еджаплэм кыахыштытэп.

КIэлэеджакIохэм яхылыгъэ кыагъэпсынклэным пае Урысыем щызэлышIэрэ Анатолий Чубайс зы гупшысэ Владимир Путиным кырихылагъ. Тхылгъхэм адэт материалхэр электроннэ шIыкIэм тетэу гъэпсыгъэхуэ сабийхэм алыгъынхуэ амал ялэшт. Ащ фэдэ компютер цыкIу мин фэдиз Юныгъом и 1-м ехъулIэу кыагъэхъазырыгъ. А 1-рэ классым кышцегъэжыгъэу я 6-м нэс зэреджэрэ тхылгъхэм адэт материалхэр ахэм адэлъ. Ащ килограмм нахыбэ ышчэчирэп, сомэ мин 12 ыуас. Ау кыдагъэкIырэр нахыбэ хъоу, IуагъэкIырэм ипчъагъэ кызыыхахъокIэ, уасэм кыкIычын ыльэкIышт.

СИХЪУ Гоцнагъу.

НыбжыкIэ зэлукIэм

Юныгъом и 4-м кышцегъэжыгъэу и 10-м нэс шыIэшт ныбжыкIэ форумэу «Ростов-2011-рэ» зыфиIорэм Адыгеим илIыкIо куп хэлажыгъэ. Лъэпкъ зэфэшхъафхэм ащышхэр нэбгырэ 1500-р кыбэрэ-кIолIэгъэ Iофтхъабзэр Ростов хэкум ит Неклиновскэ районым, Азов хылушгъом нэмычыжыгъу щэкIо. Ащ Волгоград, Краснодар, Ставрополь, Москва, Къалмыкым, Армением кыарыкIыгъэ ныбжыкIэхэр хэлажыгъэх.

ЛъэныкIо зэфэшхъафхэм ныбжыкIэхэр афэзыгъэсэштх.

хэ зэлукIэхэр Iофтхъабзэм кыдыхэлыгъагъэх. Ахэр политикэм, предпринимательствэм, сэнэхъат хэжыгъэхэм атегъэпсыхъагъэх. НыбжыкIэхэм шыIэныгъэм зыкышгъагъэ-тынымкIэ кыа-шъхъэпэшт зэдэгущыIэгъухэр адашIыштыгъ.

Кыблэ федеральнэ шъолырым шызэ-лъашIэрэ бизнесменхэр, спортсменхэр, общественнэ IофышIэхэр ныбжыкIэхэм аIукIэ-штыгъ. Iофтхъабзэм шIуагъэу хэлгыр ныбжыкIэхэм хахыныр, гукъэкIэу ялэхэр шыIэныгъэм шыпхырашынхэр пшгъэрыгъэу зэхэшахIохэм зыфагъэуцужыгъ. Форумэу «Ростов-2011-рэ» зыфиIорэм тхьапэм хэшIыкIыгъэ кыухъэлэгъэ цыкIур символ фэхугъ. Ащ псынклэу зыкыбэрэиIэтырэм фэдэу, ныбжыкIэхэм хэжыгъэхэр ашIынхэ гупшысэр ащ рапхыгъ.

ДАУТЭ Анжел.

Шъуналэ темъудз!

ЗыщышъууплъэкIун шъульэкIышт

2010-рэ илъэсым имэзэе мазэ кышчыублагъэу Мыекъуапэ IофшIэныр щыригъэжыгъ «Iсауныгъэм и Гупч» зыфиIорэ медицинэ учреждением. Урысыем игражданхуэ зыныбжэ илъэс 19 хуыгъэхуэ ипсауныгъэ изытет зэзыгъашиIэ зышIоигъохэр мыщ кыэкIонхэ ыкIи ыпкIэ хэмылгъэу зышарагъэууплъэкIун альэкIышт.

Гупчэм испециалистхэм ты-зэрэщагъэгъозагъэмкIэ, уз зэфэшхъафхэм якъэкIуапIэ хуын ыльэкIыштхэмкIэ, ахэм зызэра-щыуухъумэн амалэу альгытэхэрэмкIэ консультации нэбгырэ пэпчэ раты.

Мы медицинэ учреждением ууплъэкIунэу шапхыхэрэм ащы-щых цыфым ышчэчирэр (ионтэгъугъэ), ыIэмычIэ зэрэзэ-чIилъхъан ыльэкIырэр (ащ кIуачIэу рыхылышIэчирэр), лым кIислородуэ хэтыр зыфэдызыр, лыдэкIуае иIэмэ. Джащ фэдэу мы Гупчэм кыахIохэрэм зэрагъэ-шIэн альэкIышт гум зыгорэ ила-жэу (компьютерымкIэ диагно-стикэ ашIы), жыкыгъэщэпIэ органхэм язэгът, Iэхэм ыкIи лъахъохэм арыкIорэ лынтфэхэм дагъо горэ яIэмэ, лым шъоу-щыгъоу хэлгыр зыфэдызыр ыкIи

холестериныр зынэсырэр, нэмыкIхэри.

Мыщ зышчыгъэууплъэкIурэ нэбгырэ пэпчэ специалистхэм кыраIошт ипсауныгъэ зыпкIы-итыным (е иуцожыным) фэшI зэрэзеклон, ышIэн фаер. Гупчэм медицинэ оборудование дэгъоу чIэтым ишIуагъэкIэ, зы нэбгы-рэм ипсауныгъэ изытет ууплъэкIу-гъэным такыкI 40-м шIокIырэп тырагъэкIуадэрэр. ЗишыкIагъэм ыкIи фаем мы Гупчэм тапэки шылыпплъэхэзэ, ипсауныгъэ изытет елытыгъэу Iофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр мыщ щыдызэра-хъанхэ амал зэрIэр специалист-хэм кыахыгъэщы.

Гупчэм укIонышгъ, ипсауны-гъэ изытет зэгъэшIэным, врачхэм консультации кыуатыным афэшI ишыкIагъэр паспортмэр страхо-вой медицинэ полисымэр пIы-гъынхэр ары. ПэшIорыгъэшгъэу чызым зыхыгъэгъэхэштмэ е упчIэ уиIэмэ, специалистхэм зафэб-гъэзэн плъэкIышт телефонэу **52-96-39-мкIэ**. Непэ, медицинэ фэло-фашIэхэм ауасэ зыщымы-макIэм, ащ фэдэ амал шыIэ зэрэ-рэхугъэр кызыфэзыгъэфедэрэр бэ хуыгъэ.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Янэжэ етыгъожыгъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министрствэ кыбэрэитырэмкIэ, шышхъэлум и 29-м кышцегъэжыгъэу Юныгъом и 4-м нэс республикэм бээджэшIэгъи 125-рэ щызэрахагъ. Ахэр хуынклэм бээджэшIагъэу 2, бзылфыгъэм ебэныгъэхуэ 2, гъэпцIагъэ зыхылгъ бээджэшIэгъи 4, тыгуагъэхуэ 38-рэ, экономикэм ыльэ-ныкIокIэ бээджэшIэгъи 9, нэмыкIхэри. Джащ фэдэу бээджэшIагъэ зезыхыгъэ нэбгырэ 97-рэ правэухъумэкIо органхэм агъэунафыгъ. БээджэшIагъэу кызызIуахын альэкIыгъэр процент 86-м кIахыгъ.

Адыгеим игъогухэм хуыгъэ-шIэгъи 10 кыатехъухыгъэу гъогу-патруль кыулыкIум ыгъэунафыгъ. Ахэм нэбгыри 3 ахэкIодагъ, нэбгырэ 11-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хуыгъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхуэ водитель 92-рэ кыаубытыгъ.

ТэхуэтэмыкIое районым ит кыуаджэу Пэнэхэс шыпсэурэ бзылфыгъэ ныбжыкIэм иды-шгъэ хъап шыпхэр бэмышIэу шIуатыгъугъэх. БээджэшIагъэр зезыхыгъэр гъэунафыгъэным пае ащ лъэлэу тхылгъэкIэ поли-цием икыулыкIушIэхэм гумэ-кIыгъо IофкIэ закыфигъэ-загъ. КыбэрэиIотагъэмкIэ, иунэ илыгъэ сомэ мини 120-р амы-гъэунафыгъэ бээджашIэ горэм рыхыгъ. Мы бээджэшIагъэм икызызIухын уголовнэ розы-ским иIофышIэхэр псынклэу ыуж ихыагъэх ыкIи бэ темы-шIэу ащ шIуагъэ кытыгъ. Зы-ныбжэ хэкIотэгъэ бзылфы-гъэм етыгуагъэу агъэунафы-гъэр ащ ипхъорэльфэу ыпэклэ хъапсым дэсыгъэр ары. Уго-ловнэ Iоф кызызIуахыгъ, у-п-лъэкIунхэр макIох.

дышгъэм хэшIыкIыгъэ хъап-щыпхэр зыдэхуыгъэхэр полици-ем иIофышIэхэм агъэунафы.

Юныгъом и 1-м кышце-гъэжыгъэу студентхэм ясти-пендие процент 9 кыхэ-хъошт. Апэ проценти 6,5-у алогъагъ кыхэхъоштыр, ау ашIомакIэу кычIэклыгъэ-штын, 9-м тыраубытагъ.

Стипендием кыхэхъуа-гъэм студентхэр ыгъэгъу-шIуагъэх пIон плъэкIы-штытэп. Сыда пIомэ ащ иба-гъэ сомэ 100 икIурэп. Сту-дентым стипендие кыбэрэ-рыкIоу кыратыштыгъэр сомэ 1100-рэ хуыштыгъэмэ, ащ джы сомэ 99-рэ кыхэ-хъошт. Дэгъу дэдэу еджэ-рэ студентхэм сомэ 1300-рэ кыратыштыгъэмэ, ари IэкIу нахыбэ хуышт.

Техникумхэм ащеджэ-хэрэм ястипендие сомэ 400 хуыштыгъ, ащ джы сомэ 36-рэ кыхэхъошт. Ау узэ-рэпсэушт анахь ахъагъ макIэу Урысыем шагъэнэфагъэр сомэ мини 5700-рэ мэхъумэ, стипен-дием игугъу умышIымы хуышт.

Аспирантхэм нахь кыагъу-штыгъ. Ахэм гурытымкIэ сомэ мини 2,5-рэ кыратыштыгъэмэ, Юныгъом и 1-м кышцегъэжы-гъэу ащ сомэ 1000 кыхэхъошт, докторантхэм кыагъэрэ ахъагъ мини 4-м нэсышт. Шылэ мазэм и 1-м кышцегъэжыгъэу аспи-рантхэм мини 5, докторантхэм мини 10 кыратыштыт.

Дэгъоу еджэнхэу афэльэлуагъэх

Хьалъэкъое еджапӕу Шумэн Аскэр зипащэм ильэсыклэ еджэгъум фэгъэхьыгъэ мэфэкӕ зэхыхэр дахэу, гум кӕнӕжъуу шырекӕлохыгъ. Я 11-рӕ классым кышцегъэжъагъуу я 2-рӕ классым нэсыжъуу ащеджэштхэм яклассрукхэр ахэтхэу еджэпӕ шагум шызепӕлутых. Апӕрӕ классым мыгъэ шеджэштхэр зытырагъэтӕсхьаштхэ пхӕнтӕкӕлхэр нӕкӕхэу ахэм апашъхӕ итх.

Мэфэкӕ линейкӕр кызызӕлуахыклэ, мыгъэ апӕрӕ классым шеджэшт кӕлӕцӕкӕлхэм алапӕ алыгъуу еджапӕм кычӕлашыхш, пхӕнтӕкӕлхэм атырагъэтӕсхьэх. Нӕбгырӕ 13 мӕхъу, 5-р пшӕшӕжъых. Зӕкӕми кӕгъгъгъэ ӕрамышхохэр алыгъых, дахэу фӕпагъэх, нӕгушӕ. Абхъазым и Лыхъужъуу Хьодӕ Адам исаугъэти кӕгъагъэхэр кӕрарагъалъхӕх.

Ильэсыклэ еджэгъум фэгъэхьыгъэ мэфэкӕ зэхыхэр зырагъажъэм апӕу шӕфӕс псалъӕ кӕлӕ-еджакӕохэм кӕфӕзышыгъэр еджапӕм идиректорӕу Шумэн

Аскэр. Игуапӕу кӕфӕгушӕлӕ, ар кӕфӕлӕлуагъ дӕгъоу еджэнхэу, ӕдӕб дахӕ ахӕлӕу пӕзунхэу, еджапӕм ищытхуу арагъ-лонӕу, ятӕ-янӕхэр агъгушӕлонхэу.

Тигъзетт иньбджӕгушӕу, ӕфӕлӕным иветеранӕу Хьодӕ Сӕфӕр гушыӕр зыратым, ильэсыклэ еджэгъоу рагъэжъыгъгъэм гъӕхъгъэшӕхэр щашӕынхэу, шӕныгъӕ куухэр зӕрагъгъотынхэу, якӕлӕгъаджӕхэм ядӕлунхэу, дахэу зекӕлонхэу, яеджапӕ, якъуаджӕ, ялӕкӕо ящытхуу арагъӕлонӕу, дӕгъоу шыӕр зӕкӕ кӕадӕхъунӕу афӕлӕлуагъ. Еджапӕм иапӕрӕ класс кӕхъанхэу кӕлӕцӕкӕлх 13-у кӕгъуцугъэм, ильӕс кӕс а пчӕгъгъэм кыхъхъонӕу, 2012-рӕ ильӕс нӕбгырӕ 20 кырашӕлӕнӕу зӕргугъэр кылуагъ ыкӕи заом щыфӕхыгъэхэм афӕгъэхьыгъуу, ежъхэм ячылӕ щышхӕри зыдӕтхэ тхылъышхоу «Победители» зыфӕлӕрӕр еджапӕм ритыгъ.

Цыфхэм социальнӕ лъэныкӕомкӕ яфӕло-фашӕхэр афӕгъ-цӕкӕгъӕнхэм и Гупчӕу Адыгӕ-кӕлӕ дӕтым ипащӕу Шхъхӕлӕх

Вячеслав чӕзыр зынӕсым, партиӕу «Единӕ Россиӕм» ичӕлӕ организациӕ иисполкомрӕ кӕлӕ администратиӕмрӕ ацӕкӕ ильэсыклэ еджӕгъур зӕрӕрагъэжъыгъгъэм фӕшӕ афӕгушӕлуагъ, псауныгъӕ пытӕ ялӕнӕу, дӕгъоу еджӕнхэу, Хьалъэкъуае ищытхуу арагъӕлонӕу афӕлӕлуагъ.

— Тӕу зӕтӕт гурыт еджӕпӕ зӕтегъӕпсыхъагъӕ шӕуфашӕ, — кылуагъ ащ. — Кӕлӕцӕкӕлх ӕгъыпӕи ащ хӕтышт. Мыгъӕ шӕуичылӕ щыц кӕлӕцӕкӕлх 69-мӕ лагерхэм, санаториӕхэм зацагъӕ-псӕфыгъ, апкышӕл ащагъӕпытагъ. А пчӕагъӕр Адыгӕкӕалӕкӕ кӕлӕеджакӕлоу зыгъӕпсӕфыгъгъхэм азышӕн. Джыри марышӕ, кӕалӕм имӕрӕу Хьатӕгуу Налбый кӕлӕеджӕкӕло нӕбгыритӕу санаториӕу «Жьогъожъыӕм» жъу-гъӕкӕлонхэу путевкитӕу кышӕу-фысигъэхьыгъ. Тызыхӕт ильӕсым ыкӕи нӕс сомӕ мин 500-м ехӕу зыосӕ медицинӕ оборудованиӕ, компьютерхэр, спорт ӕмӕ-псымӕхэр шӕуфаригъӕшӕ-фыштх.

Ащ партиӕу «Единӕ Россиӕм»

ыцӕкӕ кӕлӕцӕкӕлх 13-у апӕрӕ классым чӕлахъхӕрӕр дӕгъоу еджӕнхэм фӕшӕ ящыкӕагъхэр зыдӕлӕхӕ ӕальмӕкъхэр, афӕгушӕлӕ, аритыгъэх.

Джащ фӕдӕу гушыӕ фӕбӕхэр ильӕсыклэ еджӕгъумкӕ кӕлӕ-цӕкӕлхэм кӕафӕлуагъ Хьалъэкъуае иадминистраторӕу Хьаткӕо Хьазрӕт. Ильӕсыбӕрӕ зӕжӕгъӕхӕ еджапӕу тӕу зӕтӕтыштӕу, сабий ӕгъыпӕ зыхӕтыштым ишӕын Адыгӕ Республикӕм и Премьер-министрӕу Къумпӕл Муратрӕ ячылӕ кӕлӕу республикӕм экономикӕ хӕхъоныгъгъмкӕ иминистрӕу Лыхъӕс Махъмудӕрӕ апкӕ кыкӕлӕу зӕрӕфӕжъагъхэр, зӕрагъӕпсынкӕлӕрӕр, ащ фӕшӕ ахэм зӕрафӕразӕр, чылӕм ыцӕкӕ «тхъашъуегъӕпсӕу» зӕрариӕрӕр, кӕлӕеджакӕлохэм шӕу шыӕр кӕадӕхъуным зӕрӕфаер, дӕгъоу еджӕнхэу зӕрашӕугъыӕр кылуагъ.

Ащ ӕуж мыгъӕ апӕрӕ классым чӕлахъхӕрӕми чӕзыр анӕсыгъ. Ахӕми дӕгъоу зӕреджӕштхэм, якӕлӕгъаджӕу Мӕшфӕшӕ Асыет зӕредӕлӕштхэм, янӕ-ятӕхэр зӕ-

рагъӕгушӕлӕштхэм, нахъыжъхэм щысӕ атырахызӕ ячылӕ ищытхуу ягъӕлогъӕным зӕрӕфӕлӕжъӕштхэм афӕгъэхьыгъӕ гушыӕхэр кӕалуагъх. Ахэм я 11-рӕ классым шеджӕхӕрӕм шӕлхъафтынхэр зӕрылӕхӕ пакетхэр аратыгъэх.

Икӕуухым апшӕрӕр классым шеджӕрӕ Сет Заур апӕрӕ классым мыгъӕ чӕлахъгъӕ Тхьалӕ Ми-ланӕ ылапӕ ылыгъуу пчӕгум кыриши, одыджыныр кытырагъаозӕ, ильӕсыклэ еджӕгъум фӕжъӕых, апӕрӕ классым кычӕлӕ-хъагъэхӕми алапӕхэр алыгъуу, яапӕрӕ кӕлӕгъаджӕу Мӕшфӕшӕ Асыети ахӕтӕу якласс ращӕх.

— Зӕкӕмкӕ ильӕсыклэ еджӕгъум, — икӕуухым гушыӕгъуу зытӕшым кытитӕлуагъ еджапӕм идиректорӕу Шумэн Аскӕр, — тӕеджапӕ шеджӕштӕр нӕбгыри 188-рӕ. Мыгъӕ тӕеджапӕ кӕззыухыгъӕр нӕбгырӕ 12. Зӕкӕри ВУЗ-хэм ачӕлахъгъэх. Джы я 11-рӕ классым исыр 20. Тӕугъӕ нӕбгырӕ зытӕлӕшмӕ медальхэр кыхъынхэу.

НӕХӕЕ Рӕмзӕн.

ШЪУНАӕ ТЕШЪУДЗ!

Зыгъӕлӕрышӕжъыныр чӕлӕ шӕкӕлӕм тетӕу

Къуаджӕм, районым, хӕкум, зӕрӕхӕгъоу пхӕныр защырагъӕжъӕштӕр, лӕжыгъгъэм илӕхыжыны зӕрӕхӕштӕр, гайкӕр тӕрӕзӕу зӕрӕтыралонтӕштӕр пӕщӕшхохэм загъӕнафӕштыгъӕ пӕлӕр бӕшӕагъуу тшыгъупшӕжъыгъуу кытшӕлошӕштыгъ. Ау ащ тетӕу зыхъугъӕр чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъынымкӕ цыфхэм фитыныгъуу ялӕхэр Конституциӕм зыцагъӕнӕфӕгъӕхӕ ужыр ары нылӕп.

Сыда кыкӕлӕр чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным?

Купкӕу илӕмкӕ чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным кыкӕлӕр чӕлӕ мӕхъанӕ зилӕ ӕофыгъо пстӕухӕми пӕцӕныгъӕ адызехъгъӕныр ыкӕи ахэр зӕшӕуаххӕзӕ, муниципальнӕ образованием ишӕолъыр щыпсӕухӕрӕм щыӕкӕлӕ тӕрӕз ягъӕгъотыгъӕныр ары. Нӕмыкӕу кӕпӕлон хъумӕ, мафӕ кӕс шӕузӕрихыллӕрӕ кыныгъохэр, гушыӕм пӕе: имыпӕлӕу псы чӕлӕм ыкӕи фӕбӕм якъӕтын зӕпыоу кызӕрӕхӕкӕлӕр, унӕ чӕхъапӕм канализационнӕ люкӕу илӕр зӕрӕзӕфамышӕжъыгъӕр, сабий джӕгупӕ шагум зӕримылӕр, унӕ дӕпкыӕр зӕрӕчагъӕр, урамым хӕкӕжъхӕр зӕрӕшызӕтеуагъхэр — а зӕптӕур ыкӕи нӕмыкӕ ӕофыгъохэр чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным иорганхэм зӕшӕуахынхӕ фӕе. Шӕны зӕрӕхъугъуу, чӕлӕ мӕхъанӕ зилӕ ӕофыгъохэр муниципальнӕ образованием и Устав шагъӕнафӕх.

Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ифитыныгъгъэм ахӕхӕх кӕралыгъо хӕзбӕ органхэм яфитыныгъгъхэм кыахымыубыгъхӕрӕр. Ифитыныгъгъхэм кыахымыубыгъхӕр лъэныкӕохӕмкӕ чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыныр шхъафитӕу гъӕпсыгъӕ. Ащ кыкӕлӕр ежъ зӕриханӕу щыт ӕофыгъохӕмкӕ губернаторым — УФ-м исубъект ипащӕ, нӕмыкӕхэм кӕалоштым емыжӕу

ыкӕи унашӕо кыфашӕынӕу щымытӕу ежъ-ежъыӕр унашӕохэр зӕришӕхӕрӕр ары.

Арӕу щытми, тхылъыпӕм зӕрӕтетхагъгъэм фӕмыдӕу гъӕпсыгъӕ лъэныкӕохэм уалукӕн ылӕгъышт. Бӕмышӕу мыщ фӕдӕ хъугъӕ-шӕагъӕ тырихыллагъ. Чӕлябинскӕ хӕкум щыц горӕм 1996-рӕ ильӕсым кышчыублагъуу ежъ-ежъыӕр икандидатурӕ кыгъӕлӕагъо з пчӕагъӕр мунципальнӕ хӕдзынхэм ахӕлажъӕштыгъ. 2004-рӕ ильӕсым кышчыублагъуу 2009-рӕ ильӕсым нӕс ар кӕоджӕ Советым идепутатӕу пчӕагъӕр хӕдзыгъ, кӕоджӕ Советым идепутат фитыныгъхӕр илӕхӕу, кӕоджӕ щыӕкӕлӕм чанӕу хӕлажъӕштыгъ. Ау 2009-рӕ ильӕсым ежъыр зыкӕи зӕремыжагъуу, кандидатӕу амытхыштӕу, цыфыбӕ зыщымыпсӕур ыкӕи депутатхэр мыбӕхӕу зышчыадзыхӕр пӕзупӕхэм ямуниципальнӕ хӕдзынхэм партиӕ спискӕхэм анӕмыкӕ хӕлӕжъӕн амылӕкӕштӕу зӕригъӕнафӕр мытӕрӕзӕу ылъытагъ. Джащ фӕдӕу а цыфӕу зифитыныгъхӕр аукуагъхӕм илӕф икӕлӕрыкӕлӕу хӕплӕжъыгъӕн фӕу Конституционнӕ Судым унашӕо ылъыгъ.

Тӕ телъхъапӕ тшыгъӕ кӕоджӕ Советхэм язӕхӕшӕн федеральнӕ политическӕ партиӕхэм анӕпӕмыкӕ хӕлӕжъӕн фимытӕу зыбгъӕпсыкӕ, чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным конституционнӕ фитыныгъуу илӕхэр зышчыбгъӕу-пшӕжъынхӕ фӕу зӕрӕхъурӕр. Конституционнӕ Судым а телъхъапӕм кыдыригъӕштагъ. Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным купкӕу илӕр чӕлӕ мӕхъанӕ зилӕ ӕофыгъохэр зӕшӕохыгъӕнхэм фӕшӕ чӕлӕ унашӕохэр штӕгъӕнхэм пӕе цыфӕ купхэм ежъ-ежъыӕр зызӕрӕзӕхӕжъыӕр е, нӕмыкӕу кӕпӕлон хъумӕ, народым фитыныгъуу илӕхэр ыгъӕфӕдӕнхэм,

ныгъхӕр амыкуагъхӕу судым ылъытӕштыгъ. А унашӕом ымыгъӕразӕу, нахӕ лӕгапӕм шыӕ судым зыфигъӕзӕгъ. Республикӕ законым ишапхӕхэр ителъхъапӕхӕу, ащи а еплъыкӕ дӕдӕм тегъӕпсыкӕыгъӕ унашӕо ылъыгъ.

А кӕбарыр кызытлӕлӕсым, зифитыныгъхӕр аукуагъхӕм дезгъӕштӕнӕу, къуаджӕхэм ыкӕи кӕлӕ мыинхэм партиӕ спискӕхэм атегъӕпсыкӕыгъуу хӕдзынхэр ащызӕхӕшӕгъӕштхӕу зыгъӕнӕфӕр законым сыпӕуцужъӕ, а цыфӕр сигъусӕу судым сетхъаусыхылӕнӕу исхъухъагъ. Титхъаусыхӕ Урысые Федерациӕм и Конституционнӕ Суд лъыдгъӕлӕсыгъ.

Телъхъапӕу тшыгъӕхэм кыдыригъаштӕзӕ, хӕку законым иположениехэр Урысыем и Конституциӕе ыгъӕнӕфӕр шапхӕхэм адимыштӕхӕу, цыфыбӕ зыщымыпсӕур ыкӕи депутатхэр мыбӕхӕу зышчыадзыхӕр пӕзупӕхэм ямуниципальнӕ хӕдзынхэм партиӕ спискӕхэм анӕмыкӕ хӕлӕжъӕн амылӕкӕштӕу зӕригъӕнафӕр мытӕрӕзӕу ылъытагъ. Джащ фӕдӕу а цыфӕу зифитыныгъхӕр аукуагъхӕм илӕф икӕлӕрыкӕлӕу хӕплӕжъыгъӕн фӕу Конституционнӕ Судым унашӕо ылъыгъ.

Тӕ телъхъапӕ тшыгъӕ кӕоджӕ Советхэм язӕхӕшӕн федеральнӕ политическӕ партиӕхэм анӕпӕмыкӕ хӕлӕжъӕн фимытӕу зыбгъӕпсыкӕ, чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным конституционнӕ фитыныгъуу илӕхэр зышчыбгъӕу-пшӕжъынхӕ фӕу зӕрӕхъурӕр. Конституционнӕ Судым а телъхъапӕм кыдыригъӕштагъ. Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным купкӕу илӕр чӕлӕ мӕхъанӕ зилӕ ӕофыгъохэр зӕшӕохыгъӕнхэм фӕшӕ чӕлӕ унашӕохэр штӕгъӕнхэм пӕе цыфӕ купхэм ежъ-ежъыӕр зызӕрӕзӕхӕжъыӕр е, нӕмыкӕу кӕпӕлон хъумӕ, народым фитыныгъуу илӕхэр ыгъӕфӕдӕнхэм,

ор-орӕу кандидатӕу зыкӕбгъӕлӕгъонри зӕрӕдыхӕтӕу, имеханизмӕу ар зӕрӕштыр ары.

Сӕ кызӕрӕсшӕлошӕлӕрӕмкӕ, чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ифитыныгъхӕр граждӕнхэм чанӕу кызыфагъӕфӕдӕхӕ, чӕлӕхэм голосованиӕр зӕрашӕызӕхӕ-щӕгъгъэм пытӕу аналӕ тырадӕ, хӕдзынхэм ахӕлажъхӕ, яголосхэр атыхӕ зыхъукӕ ары нылӕп тикъалӕхэр, тикъуаджӕхэр нахӕ зӕтегъӕпсыхъагъӕ, цыфхэм ящыӕкӕлӕ нахышӕу хъун зылӕкӕлӕ-штыр.

Кызыгурӕло а ӕофым уахъти, кӕуачи, нерви тежъугъӕкӕлодӕнӕу зӕрӕхъуштыр. Ау шӕушӕлошӕ жъугъхӕу а зӕптӕу фӕдӕ пчӕагъӕкӕ зыкызырашӕфъыжъыштыр. Ямуниципальнӕ образование игъӕлӕрышӕн цыфхэр зӕрӕхӕлажъӕрӕм бӕкӕ елъытыгъ ящыӕкӕлӕ-псӕукӕ зӕрӕгъӕпсыгъӕштӕр. Шъыпкӕ, зыгорӕ кӕкӕлонышӕ, зӕкӕри ащ пфызӕ-шӕуихыным уежъныр бӕкӕ нахӕ илӕхӕ. Ау зыгъӕгумӕкӕлӕр лъӕныкӕохэр ош нахӕ дӕгъоу ащ зӕшӕуихынхэм ушыгугъын плӕкыштыгъ? Тызӕресъжъыгъуу, зыгорӕм кыкӕлӕштӕу тызажӕрӕр нахыбӕмкӕ нӕмыкӕ гухӕлххэм агъӕгумӕкӕ.

Ыпшӕкӕ кышчысӕуагъхӕр кызыфӕсхъысыжъхӕзӕ, икӕуухым чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ехыллӕгъӕ упчӕ заулӕ джӕуап кыастыжъы сшӕонгъу.

Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ехыллӕгъӕ фитыныгъхӕр сыд шыкӕлхэм атетӕу агъӕцӕкӕжъы-хӕра?

Апӕрӕм кыхеубытӕх цыфым ифитыныгъхӕр занкӕу кызыфигъӕфӕдӕнхэр. Ахэм ащышчы чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным илӕкӕло орган ыкӕи илӕнӕтӕзехӕ афӕгъэхьыгъӕ хӕдзынхэм ахӕлажъӕгъӕныр; чӕлӕ референдумхэм ахӕлажъӕгъӕныр; зӕлукӕхэм

(зӕхӕхӕхэм) ахӕлажъӕгъӕныр; граждӕнхэм чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным иорганхэм зызӕрафагъазӕрӕр; чӕлӕ общественнӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ишӕыкӕлхэр агъӕфӕдӕхӕзӕ граждӕнхэм зызӕрӕзӕхӕжъыӕр; Федерациӕм исубъектхэм язаконхэм агъӕнӕфӕр нӕмыкӕ шыкӕлхэр (цыфхэм яправотворческӕ кӕ-щӕкӕлоныгъхӕр, митингхэр, цыфхэм яупчӕлӕгъӕныр зӕхӕшӕ-гъӕнхэр, нӕмыкӕхэр).

Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным ехыллӕгъӕ фитыныгъхӕу граждӕнхэм ялӕхэр гъӕцӕкӕжъыгъӕнхэм яятӕонӕр шыкӕу щыт хӕдзыр ыкӕи нӕмыкӕ органхэмкӕ кыкӕлхӕзӕ яшӕонгъоныгъхӕр зӕрӕпхырагъӕкӕхӕрӕр. А органхэм цыфхэм яеплӕкӕлхэр кыдалытӕнхӕ, япредложениӕхэмрӕ ятхъаусыхӕхӕмрӕ зӕфӕхъысыжъынхӕ, общественностым зӕлу-кӕгъухэр дашынхӕ, цыфхэм апашъхӕ отчетхэр кышцатынхӕ фӕе. Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным иорганхэм а пшӕрылхӕр икӕоу амыгъӕцӕкӕхӕрӕм, депутатхэм, администратиӕм ипащӕ (мӕрым) цыхӕ афӕмышыгъӕным, ахэр зӕкӕшӕжъыгъӕнхэм, дисциплинарнӕ пшӕдӕкӕжъ ягъэхьыгъӕным яхыллӕгъӕ упчӕ агъуцун алӕкыштыгъ.

Чӕлӕ зыгъӕлӕрышӕжъыным иорганхэм, джащ фӕдӕу ащ хӕт ӕнӕтӕзехъхӕм ялӕфшӕкӕ цыфхэм ауплӕкӕлун алӕкыштыгъ?

Алӕкыштыгъ. Тӕуми муниципальнӕ образованием щыпсӕухӕрӕм апашъхӕ пшӕдӕкӕжъ щӕхы. Депутатхэр, хӕдзыр органхэм ӕнатӕ ащызезыхӕхӕрӕр, хӕдзыр ӕнӕтӕзехъхӕр зӕкӕшӕжъынхӕ алӕкыштыгъ. Арышӕ, уплӕкӕлуныр ищыкӕлӕгъӕ шъыпкӕу щыт.

«Цыфым инасып ежъ-ежъыӕрӕу егъӕпсы» ылоу гушыӕжъ шыт. Джащ фӕдӕу ало кум изӕкӕшӕн бӕрӕ пӕлтыхӕу, ау зы-зӕкӕшӕлахӕкӕлӕ псынӕлӕу кӕлхъоу. Кум изӕкӕшӕн тӕ бӕрӕ тыпылӕ, джы тикӕо хӕтӕжъугъӕгъахъуи, тиунӕ, тикӕу, тикӕралыгъо зӕрӕзӕтӕдгъӕпсыхъащтхэм тызӕ-гурылоу тыфӕжъугъӕлажъ.

Владимир ЛУКИН.
Урысые Федерациӕм цыфым ифитыныгъхӕмкӕ иуполномочен.

КІЭЛЭЕДЖАКІОХЭМ яшІэныгъэхэм ахагъэхъошт

КІэлэгъаджэхэм яшышхъэлъу конференциеу
Адыгэкъалэ шылагъэм кыратхыкІыгъ

Ар шІуфэс псалъэкІэ кы-
зІуиыгъ, илъэсыкІэ еджэгъоу
зыфежъышхъэхэмкІэ къафэ-
гушІуагъ, псауныгъэ пытэрэ
шыІэкІэ дахэрэ яІэнхъу, егъэ-
джэн-пІуныгъэм зыкырагъэ-
ІэтызгъэсэныгъэмкІэ гъэхъэ-
гъэшІухэр ашІынхъу афэлъэ-
Іуагъ къалэм гъэсэныгъэмкІэ
игъэлорышІапІэ ипашъу ТхьалІ
Махъмудэ. Нэужым нэбгырэ
250-рэ фэдиз — кІэлэгъаджэ-
хэр, садикхэм якІэлэпІухэр, ад-
министрацием иофышІэхэр, де-
путатхэр, къулыкъушІапІэхэм
ипашъхэр, ветеранхэр, обще-
ственно-организациехэм яІы-
кІохэр зыхэлъэгъэхъэ зІуІкІэм
«Законодательное обеспечение
системы образования в усло-
виях модернизации» зыфиІорэ
Іофыгъом фэгъэхъыгъэ докла-
дыр аш кышышІыгъ.

— Ныбджэгъу лъапІэхэр, —
ипэублэ гушыІэ кышыІуагъ
ТхьалІ Махъмудэ, — ыпэрэ
илъэсхэм яІытыгъэм, непэ
конференцие нэмькІэу рекІокІы.
ТапэкІэ кызытэныкІы-
гъэ илъэс еджэгъум кІэухъу
фэтшыгъэхэр зэфэхъысыжъ-
хэти, тапэкІэ тиІофшІэнхэр
зэрэзэхъышхъэхэм татэгущыІэ-
штыгъэ. Непэ Іофыгъо шъхьа-
Іэу шытыр «Законодательное
обеспечение системы образо-
вания в условиях модерниза-
ции» зыфиІорэм, законыкІэу
гъэсэныгъэм фэгъэхъыгъэм
ипроект тытегушыІэныр, ти-
епІыкІэхэр етіолІэнхэр ары.

Мэхъанэшхо зІлэхэм ашы-
щих Урысые Федерацием и
Президентэу Дмитрий Медве-
девыр гъэсэныгъэм икачествэ
къэлэтыгъэным зэригъэгумэ-
кІырэ, ащ ылъэкІ кымыгъа-
нэу зэрпылтыр. Ащ фэшыхат
шышхъэлум и 18-м ар Ады-
геим кызырэкІогагъэр, рес-
публикэм икІэлэгъаджэхэм
яконференциеу мыщ чІэсым
инахъыбэр тыздэшылагъэм зэ-
рэхэлъагъэр. ЗэкІэми зэхъ-
шъухыгъэ ащ мырэушхъу кы-
зэриІуагъэр: «Этот закон на-
правлен на то, чтобы опреде-
лить наше будущее, состояние
нашей экономики, социальной
сферы, культуры, развития на-
шей науки, технологий».

Докладчикым кызыриІуа-
гъэмкІэ, ежъ зипэщэ гъэлоры-
шІапІэм икІэлэгъаджэхэри
а законым ипроект яшыпкъэу
тегушылагъэх. Мэгугъэх зако-
ным Іоф ышІэ хъумэ, езгыба-
джэхэрэми еджэхэрэми ямал-
хэри яфитыныгъэхэри нахъышІу
хъунхъу. ЕджапІэхэм мыІыкы
зэралъагъэхъашт шІыкІэр за-

коным зэригъэгумэ зэригъэгумэ
кышыгъэхъыгъ.

Ащ пыдзагъэу ТхьалІ Махъ-
мудэ кыІуагъ ежъ къалэ-
ми, ащ хэхъэрэ псэупІитІуми
еджэпІибл, кІэлэцІыкІу Ы-
гыпІитф, гъэсэны-
гъэм идошкольнэ
учреждениитІу зра-
дэтыр. Илъэс еджэ-
гъоу кызытэныкІы-
гъэм якІэлэеджэкІо
45-рэ Всероссийскэ
зэнэкьокъухэм ахэлэ-
жъагъ, хагъэунэфы-
кІырэ чІыпІэхэри
къашыдахыгъэх. Рес-
публикэ ыкІи регион
олимпиадэхэм ахэлэ-
жъагъэхэр 312-рэ.

Къалэм иадминис-
трацие имэрэу Хьа-
тэгъу Налбый та-
лант зыхэлъ кІалэхэм,
еджапІэхэм, колледж-
хэм, институтхэм
ащеджэхэрэр джыри
нахъ егугъунхэм кІэ-
гъэгущІугъэнхэм ренэу ыналэ
атет. Ащ фэшыхъат дэгъоу
еджэрэ кІэлэеджакохэм, сту-
дентхэм стипендиесомэ ми-
ни 120-рэ, ыпкІэ хэлъэу еджэ-
хэрэм сомэ мин 230-рэ зэрафи-
тыгъэр. Конкурсахэм, спорт зэ-
нэкьокъухэм ахэлэжъагъэхэм
сомэ мин 80 зэрафитІупшы-
гъэр. Непэрэ лъэхъаным диш-
тэу егъэджен-пІуныгъэр зэкІэ
еджапІэхэм дэгъоу ащызэхъ-
шхъэным фэгъэхъыгъэ амал-
хэри кызырэкІогагъэфедахэрэм
ишІуагъэкІэ, ахэм компьютер-
хэр, Интернетым ихъанхэ амал-
хэр яІэх.

— ТапэкІи тиеджапІэхэр,
садикхэр нахъ зэтэгъэпсы-
хъагъэхэ зэрэхъушхъэм тапылъ,
— еІо ТхьалІым. — Ащ фэшыхъат
тызхэт илъэсым ыкІэм нэс
гъэсэныгъэр модернизацие
шыгъэным пэлудгъэхъанэу со-
мэ миллионишрэ мини 175-рэ
кызырэкІогагъэушхъыт. Ащ
шышъу мин 684-р чІыпІэ бюд-
жетым кытышхъ. Джаушхъу
къэлэ администрациемерэ депу-
татхэрэ алэ зэкІэдзагъэу Іоф
зэрэздашІэрэм ишІуагъэкІэ,
гъэсэныгъэм иучреждениехэр
нахъ зэтэгъэпсыхъагъэ мэхъух,
модернизацием ылъэныкІокІи
тиІофхэр нахъ дэгъоу кІэкІых.
Къалэм я 2-рэ гурыт еджапІэ
непэрэ шапхъэхэм адишхъу
щэгъэпсыгъ. Я 3-рэ еджапІэм-
рэ апэрэ кІэлэцІыкІу садикымрэ
капитальнэу агъэцкІэжыгъэх.
Джы мары апэрэ еджапІэри ка-
питальнэу зытырагъэпсыхъа-
жы. Федеральнэ программэм-

кІэ сомэ миллиони 5-рэ мини
101-рэ, чІыпІэ бюджетым со-
мэ мин 900 къафатІупшыгъ.
Джы пчъэ-шъхъаныгъупчъэхэр
зэблахъужыныхэр ары къэна-
гъэр. Арышъ, тиеджапІэхэр
илъэсыкІэ еджэгъум фэхъазы-
хъу пэгъокІыгъэх. Ахэм япарт-
хэм апэрэ классым щеджэн-
хъу мыгъэ аклэрытІысхъагъэр
кІэлэцІыкІу 206-рэ. Ар ыпэрэ
илъэсым еджапІэхэм къачІэ-
хъагъагъэм 28-кІэ нахъыб. Са-
дикитфыми дэгъоу Іоф ашІагъ.
Хьалъэкъуае еджапІэ щашІы-
нэу рагъэжъагъ, сомэ милли-

ардрэ миллион 375-рэ зы-
тефэшт еджапІэм игъэпсын
2013-рэ илъэсым аухышт.

Докладым чІыпІэшхо щіу-
бытыгъ кІэлэеджакохэм яп-
сауныгъэ къэухъумэгъэным
еджапІэхэм зэрифэшъуашъу Іоф
зэрашыдашІэрэм. ЕджапІэхэм
зэкІэми медицинэмкІэ кабинет-
хэр ахэтых. Ахэм гъэучыІа-
лэхэр, нэмькІэу ящыкІагъэ-
хэр зэкІэ ачІэгъ. КІэлэцІыкІухэм
япсауныгъэ къэухъумэгъэным
фэгъэхъыгъэ республикэ кон-
курсэу «Школа — территория
здоровья» зыфиІорэми гъэрэкІо
НапцІэкъо Бадур зипэщэ
еджапІэм апэрэ чІыпІэр кы-
шыдыхыгъ. Ащ ыпкІэ ЦыкІу
Нурыет зипэщэ яІонэрэ еджа-
пІэм пэрытныгъэр ыубыты-
гъагъ. Чэтыжъ Маринэ зипэщэ
ублэпІэ еджапІэр республи-
кэмкІэ базовэу шыт. Ащ Тэ-
хъутэмыкьое районымкІэ са-
наториесу «Шапсыгъ» зыфиІо-
рэм зэхъыныгъэ дыриІ. Илъэс
къэс кІэлэеджэкІуи 150-мэ
якІэлэгъаджэхэр ягъусэхъу ащ
зыкышхъагъэпсыгъы. Мы илъэ-
сым иІоныгъо мази еджэпІи-
лІымэ ащызэхъащэгъэгъэ ла-
герхэм кІэлэеджэкІо 550-м
защэгъэпсыгъыгъ, апкышъол
ащэгъэпытагъ.

— Гъэсэныгъэм анахъ мэхъанэ
шызыІэр кІэлэгъаджэхэр
арых, — икІэухым кышыІуагъ
ТхьалІ Махъмудэ зІуІкІэм. —
Джары ащ илэжъапкІи кы-
хагъахъоу зыкІырагъэжъагъэр.
Тызхэт илъэсым ияпІлэнэрэ
квартал гурытымкІэ мэээ лэ-

жъапкІэр сомэ мин 12-м къе-
хъунэу ары. Ащ пае республи-
кэ бюджетым сомэ миллиони-
тіурэ мин 887-рэ кытфи-
тіупшыгъ. Лъытэныгъэшхо
зыфэхъышІырэ сиІофшІэгъухэр!
ИлъэсыкІэ еджэгъумкІэ сы-
шъуфэгущІо! Сыфай шІоу
щыІэр кыжъудэхъунэу, псау-
ныгъэ дэгъу шъуиІэнэу, гъэсэ-
ныгъэр модернизацие шыгъэ-
нымкІэ гъэхъэгъэшІухэр шъу-
шынхъу, ащкІэ тикъалэ ищыт-
хъу яжъугъэІонэу.

Ащ ыуж конференцием
хэлэжъэрэ кІэлэгъаджэхэм
шІуфэс къарахыгъ, псауныгъэ
пытэ яІэнэу, илъэсыкІэ еджэ-
гъум гъэхъэгъэшІухэр ша-
шынхъу, гъэсэныгъэр модер-
низацие шыгъэным фэгъэ-
хыгъэ законыр шыІэныгъэм
щыгъэцкІэгъэным яахъышІу
хашІыхъанэу, Адыгэкъалэ
ищытхъу арагъэІонэу къафэлъэ-
Іуагъэх народнэ депутатхэм
якъэлэ Совет итхъаматэу
Отэхъ Рэщыдэ, къалэм имэр
игуадзэу Джамырзэ Гошнагъо.

Ащ пыдзагъэу тіуми къаІуагъ
еджапІэхэр, кІэлэцІыкІу Ы-
гыпІэхэр нахъ зэтэгъэпсыхъэ-
гъэнхэмкІэ, кІэлэгъаджэхэм
ящыкІагъэхэр зэкІэ гъэцкІэ-
гъэнхэмкІэ, тапэкІи гъэсэны-
гъэм зыкыгъэлэтыгъэнымкІэ
амал зэфэшхъафхэр зэрэзра-
хъашхъэр.

Докладым итегушыІэн Іо-
фыр зынэсым, трибунэм апэу
къыдэкІогагъэр я 2-рэ кІэлэ-
цІыкІу ЫгыпІэм ипашъу Бэгъ
Светлан. Ар кызытегушыІа-
гъэр кІэлэцІыкІу ЫгыпІэхэм
финанс ІофхэмкІэ азытет на-
хъышІу шыгъэн зэрэфаер ары.
УблэпІэ еджапІэу къалэм дэ-
тым идиректорэу Чэтыжъ Ма-
ринэ ипсалъэ зыфэгъэхъыгъа-
гъэр еджапІэхэм ачІэхъэм ягъэ-
шхэн тэрэзэу зэхъэшхъэныр ары.

Я 3-рэ гурыт еджапІэм иди-
ректор игуадзэу ХьэдэгъэлІэ
Эммэ щысэ гъэшІэгъонхэр
кыхъыхъэзэ, залым чІэхэр Іэгу
фытеохъэзэ кызытегушыІагъэр
гъэсэныгъэ ягъэгъотыгъэныр

нахъышІу шыгъэнымкІэ мо-
дернизацием шІогъэшхо кы-
тын зэриІыгъышхъы ары. За-
коным ия 73-рэ статья кызыр-
эщиІорэмкІэ, ВУЗ-хэм бака-
лавриатым ипрограммэкІэ
ащеджэштхэр ачІахъэхэ зы-
хъукІэ, ЕГЭ-мкІэ баллэу къа-
хъыгъэхэмкІэ аштэнхъу ары.
Ежъхэм яеджапІэ иколлектив
зэриІыгътэрэр аттестатым ит
отметкэхэмкІэ аштэнхъэ нахъ
тэрэзэу ары. ЯІонэрэмкІэ, гъэ-
сэныгъэм зыкыгъэлэтыгъэныр
апэу зыІытыгъэр урокхэр зы-
тырэ кадрэхэм яшІэныгъэу зэ-
рэщытыр Эммэ кыхыгъэ-
шыгъ. Арышъ, апэу кІэлэ-
егъаджэхэм яІоф тэрэзэу мы-
гъэпсыгъэ хъушхътэп. ЕджапІэхэр
къэзыухыхэрэр техникескэ
ВУЗ-хэм ачІэхъэх нахъ, фаехъэп
математикэу, физикэу, химикэу
еджэнхъу. ЯщэнэрэмкІэ, кІэлэ-
егъаджэу илъэс 20-м ехъурэ
Іоф зышІагъэм квалификаци-
оннэ категории горэ кыди-
хыным фэшІ ушэ-
тынхэр ыкІужыныхъу
щытэп.

Джащ фэдэу зІу-
кІэм кышыгышъы-
лагъэх ЦДО-у «ЮТА»
зыфиІорэм идиректо-
рэу Дыхъу Саидэрэ
я 2-рэ гурыт еджа-
пІэм ипашъу ЦыкІу
Нурыетрэ.

Ащ ыуж илъэс
40-м ехъурэ кІэлэ-
егъаджэу Іоф зышІа-
гъэхъу зыгъэпсыф-
нэу ІуКІыжыхэрэ
КІэныбэ Минсурэ,
Джэндэрэ Светланэ,
ЛІыхъэс Жантыгъэ,
Жэнэ Розэ, ЛІыхъэс
Къадырхъан, Мэщ-
лэкъо Вибрэт, ЛІы-
хъэс Хъарыет, Хъут Дарихъан,
Къошк Мэлаличэт яІофшІа-
гъэхэр зыфэдэхэр, ящытхъу
алозэ, псауныгъэ пытэ яІэнэу
афэлъаІохъэзэ шІухъафтынхэр
афашІыхэмэ, къэгъагъэхэр ара-
тыхъэзэ агъэкІотэжыгъэх.

Джащ фэдэу илъэсыбэрэ
егъэджен-пІуныгъэм фэлэ-
жъэгъэхэ нэбгырэ 20-м фэдиз-
мэ Адыгэ Республикэм и Пар-
ламент, гъэсэныгъэмрэ шІэны-
гъэмрэкІэ республикэм и Ми-
нистерствэ, къалэм иадминис-
трациерэ народнэ депутатхэм
я Советрэ, къалэм гъэсэ-
ныгъэмкІэ игъэлорышІапІэ
ящытхъу тхыІыгъу къафагъэ-
шъошагъэхэр, шІухъафтынхэм-
рэ къэгъагъэхэмрэ ягъусэхъу,
зІуІкІэм шаратыжыгъэх.

**НЭХЭЕ
Рэмзан.**

Сурэтхэм арытхэр: ТхьалІ
Махъмуд, ХьэдэгъэлІэ Эмм,
ЦыкІу Нурыет.

Теориemi пIуныгъэ- зэзэгъыныгъэми афэлэжъэрэ тхылъ

БэмышIу тибиблотекаэхэм тхылъ (монографии) гъэшлэгъон къалэIэхьагъ. Ар зытхыгъэхэр шIэныгъэ куу зылэIэлъхъу, Адыгэ къэралыгъо университетым икIэлэегъаджэху, бзэ зэфэшъхьафху (урысыбзэр, инджылызыбзэр, нэмыцыбзэр, французыбзэр) дэгъоу зышIэху, нэмыкI къэралыгъохэм философиemкIэ, социологиemкIэ, културологиemкIэ лекции къашеджагъэху, Дунэе конференциехэм ахэлажъэху, студентхэм, аспирантхэм янауцнэ Iофшлагъэхэм пэщэныгъэ адызыхъэху, мы лъэхъаным дунаим шызэрэхьэрэ политикэм, глобализациem итгъэпсыкIэхэр куоу зышIэху профессорху Шьоджэ Асыет, Жэдэ Зуриет, Лаушэ Светлан, Елена Куква. Монографиem зэреджагъэхэр «Российская идентичность на Северном Кавказе». Тхылъыр экзeмпляр 500 хъоу Москва — Мыекъуапэ къашыдэкIыгъ. Науцнэ редакторэу иIэр зылашIэрэ философэу Шьоджэ Асыет.

Илгъэс зауэлэIэ узэкIэлэбжъмэ, а шIэныгъэлэжъ купыр зэхэгъу тинепэрэ обществэ шыхуэрэ Iофыгъохэм, глобализациem обществэр зэрeплъырэр бгъу зэфэшъхьафхэмкIэ къекIуалIэхэзэ Iофышхо дашиI, бэмэ уязыгъэгъушысэрэ тхылъ гъэшлэгъон 2006-рэ илгъэсым къыдагъэкIыгъагъ. Ащ зэреджагъэхэр «Множественность и разнообразие идентичностей в глобализирующемся мире». США-м, Англиem, Франциem, Германиem, Темыр Кавказым «аналэ къызыкIытырагъэтырэр, къызыкIыфэгумэкIыхэрэр» а тхылъым къыщагъэлэжъагъ. Авторхэм анахъу

аналэ зытырагъэтыгъэр Темыр Кавказыр Урысыem къыхеубытэм, здырамыгъаштэу ясэнэхъаткIи, ядунееплъыкIэ, динэу зыпылхэмкIи зетекIыху куп-купху непэрэ сообществэм хэтхэр ары. Ахэм зыкIыздырамыгъаштэрэр шысэхэмкIэ къагъэшпыккыжъызы ыкIи шIэгъэн фаехэм, къэкIорэ уахътэр зыфэдэщтым рыгъуазэхэзэ, а тхылъым къыщагъэлэжъагъ. А гупшысэхэр шыпхырашыгъэх джы къыдэкIыгъэ тхылъыкIэу «Российская идентичность на Северном Кавказе» зыфиIорэм.

Авторхэм «идентичность» зыфаIорэм къырагъэкIырэр: латиньбзэм къыхэкIыгъэху «идентичность», урысыбзэкIэ — «тождественность», адыгабзэкIэ — «зэфэдэкIабз», а зы мэхъанэ дэдэр къарыкIэу ары. Ау мыщ дэжъым упчIэ къуцу: «Сыда зэфэдэхэмэ, зэбгъапышху, зэхэпфыху уазыкIыпылшыгъэр?» Шысэхэм къызэрагъэлэжъорэмкIэ, ахэр ямэхъанэIэ зэфэдэхэп, зетекIых. Темыр Кавказым ахэр зэратекIыхэрэр къэгъэлэжъогъэныр, теоретическэ лъапсэ афэшIыгъэныр ары авторхэм мурадэу ялагъэр. Глобализациеу Америкэм, Англиem къатырэр дунаим шыпхырашынуу ары зыпылхэр. Урысыem зи гъэтэрэзыжыгъэ имылу ахэр ыштэн ылэкIырэп, цыфэу шыпсэухэрэм аштэрэп. Демократическэ обществэу зэкIэмэ арагъэштэнэу зыпылхэр кIэпашын плъэкIырэп. ГушыIэм пае, ащ къыдежъагъэмэ ащыц ЕГЭ-кIэ зэджагъэхэр е лъэоенэ пчъагъэ зилэ гъэсэнныгъэм изэгъэфэн. Мы илгъэсым ЕГЭ-м мыхъунэу хэхъухьагъэхэм ар къагъэшпып

къэжыгъ. Цыф лъэпкъэу шыIэхэр зэкIэ зэфагъэдэнэу пэхъэхэп, зи тикъэралыгъо шыкIагъэкIын алэкIырэп. Сыда Iомэ лъэпсэ пытэ яIэпышъ ары.

Шысэу авторхэм аугъоигъэхэм къызэрагъэлэжъорэмкIэ, Урысыem идентичностым зэхъокIыныгъэхэр шыфэхъугъэх, ахэр къыдэплъыгътэзэ теоретическэ екIоллакIэу афэшIыщтыр зэблэпхъун фае, анахъу ахэр Темыр Кавказым епхыгъэхэ зыхъукIэ уафэсэкъыныр лъэшэу ишыкIагъ. Сыда зыпIокIэ «российскэ нация», «къэралыгъунация» зыфэшIыщтхэм ямэхъанэ къыдилыгътэрэпышъ, имперскэ гупшысакIэр къышытекIоу бэрэ къыхэкIы. Имперскэ гупшысакIэр цыфмэ алъ шыщы хъугъэшъ, гъэкIодыгъошIоп. А Iофыр зэшIопхыным пае екIоллакIэу джыдэдэм шыIэхэм ахэплэжыгъэн фае. Арышъ, тыкъызтегушыIэрэ тхылъэу «Российская идентичность на Северном Кавказе» зыфиIорэр къэралыгъо шIухафтын зытефэхэрэм зэрашыщым тэрэзэу теплы. Науцнэ IофыгъокIэ ушъагъэу шIошъхъуныгъэ пытэ ащ фытиI.

Авторхэм зэралыгътэрэмкIэ, Советскэ Союзым илгъэхъан цыфхэр нахъ экъыотыщтыгъэх, нахъ зэдэлэжыщтыгъэх. АщкIэ понятиеху къызтегушыIэхэрэм ямэхъанэIэ зэрэзблахъугъэхэр къагъэлэжъон алэкIыгъэу теплы. Ащ теоретическэ лъапсэу иIэхэр къыхэхыгъэнхэ зэрэфаем уехъырэхъышъжыныу шытэп.

Адыгэхэмрэ урысэхэмрэ зэнэхэу, зэрэшIэн алэкIэу зыпсэухэрэ я XIII — XIV-рэ лIэ-шIэгъухэм къащегъэжъагъ. Ащ

къырыкIогъэ гъогум къыгъэлэжъагъ Англиem, США-м, Франциem, Италиem, Германиem къарыкIыгъэ тхакIохэм, шIэныгъэлэжъхэм адыгэхэм къараIоллагъэхэр. Ахэм ащыщых Вольтер, урыс тхакIохэу Лермонтовым, Пушкиным, Лев Толстоим ягушыIэхэр. Мыхэр адыгэхэм къахэхьагъэху, ахэтыгъэху шытыгъэх. Ахэм къызэрагъэлэжъорэмкIэ, адыгэхэр яцIыфыгъэкIи, ядэхагъэкIи, яшэн-зекIуакIэ, шыпкъагъэу, лыблэнагъэу ахэлхэмкIи (япчъагъэ мыбэм) узчыгугъын лъэпкъэу шытых. Ащ фэдэ цыф лъэпкъым ифэмэ-бжъымэ къыптехъаныр дэеп. Непэ къызнэсыгъэм адыгэ лъэпкъым шыщхэм сьд фэдэрэ IофкIи ар бэрэ къагъэшпыккыжъы. Арышъ, сообществэу тызыхэтым зэхъокIыныгъэу фэхъухэрэр зэкIэ тэрэзэу гъэпсыгъэ хъухэрэпышъ, демократиem зыдемыгъэхъыныр нахъ тэрэз. ЯзекIуакIэхэр, шэнхэбзэу яIэхэр, якультурэ, яискусствэ, шъуашэу яIэр нэмыкI цыф лъэпкъхэм яфэмэ-бжъымэу атехъагъэр къыдалыгъагъэмэ, хэу-кыоныгъэу къэралыгъом шыхъурэр нахъ макIэ зэрэхъуштым уехъырэхъышъжыныу шытэп. АщкIэ укыикIымэ Урысыem шызэрэхьэрэ политикem узыхэлэзыхъан фаеу хэтыр макIэп. Тхылъэу сыкъызтегушыIэрэм ахэр дэгъоу къыщагъэлэжъагъэх. ГушыIэм пае, «нация» зыфэшIыщтыр, ащ иполитикэ урысыem сьдэушътэу шызэпхыгъэх, урысыe идентичностыр Темыр Кавказым сьдэушътэу епхыгъа, ащ шыпсэурэ цыфхэр Урысыem шыщхэба, Урысыem ушыщыным пае сыда этносым узэрэшыщым

нэмыкIэу джыри ишыкIагъэр? Монографиeу тыкъызтегушыIэрэм ащ фэдэ Iофыгъоу зэшIохыгъэн фаеу къыщалэтырэр бэ. Теориem ехыллэгъэу ахэм мэхъанэу яIэм зеушъомбгъу. Авторхэм уагъэгугъэ упчIэу къалэтыгъэхэм джэуап къаратынэу, къытIэкIыухъэрэ ныбжыкIэхэр зэрыкIощт гъогум уигъэрэзэу мыжъо гъэчъыгъэм фэдэу лъапсэ фашIынэу пшIошъ агъэху.

А лъэпсэ пытэу къыхахыщтым адыгэ лъэпкъым икультурэ, изекIокIэ-шыкIэ шыщхэр хэхъанху огугъэ, адыгэ хабзэм шыщыбэр нэмыкI лъэпкъху Урысыem шыпсэухэрэм аштэмэ ишIуагъэ къэкIонэу теплы. Ащ фэд адыгэ шъуашэр, адыгэ жабзэм шыщхэр цыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм зэраштэрэр. Хэта къызэмыкIуштыр нахъыжъхэм, бзылфыгъэхэм, хъакIэхэм шъхьэкIафэ афэшIэу бгъа-шIохэмэ?! Сьд фэдэ лъэпкъэу Урысыem шыпсэухэрэм а шэн дэгъухэр ахэлху пугъэнхэмкIэ Iоф гъэнэфагъэхэр еджапIэхэм, апшъэрэ шIэныгъэ зыщызэрагъэготырэ еджапIэхэм ачIэлхьагъэмэ дэгугъэ (ащ ЕГЭ-м пыкIодэрэ мылкъум фэдиз текIодэ-штыгъэн). Шъуагъэу ащ фэдэ Iофыгъом къыгыштыр нахъыб. Цыфэу обществэм хэтхэри шыгушIу-кIыштыгъэх, «бжъашIоу» ащ хэтхэри нахъ макIэ хъуштыгъэ.

Шум ылгъэныкыкIэ уигъэгущо-нуу тхылъым къыщалэтырэр макIэп. Еж тхылъыр зытхыгъэ шIэныгъэлэжъ цIэрылохэр къагъотыгъэ Iофыгъохэр зэрэзэшIопхыштыхэм егупшысэных, еджапIэу Урысыem Iоф шызы-шIэхэрэри ныбжыкIэхэр дэгъоу зэрагъэсэштхэм зышъхьамысыжъху дэлэжъэных.

Аужырэ монографиeу тыкъызтегушыIэрэм къетIуалIэ тшIонгъор жэбзэ гурылогъошIу-кIэ зэрэтыгъэр, адыгабзэкIэ зэдэкIыгъэу къыдэгъэкIыгъэмэ ишIуагъэ къызэрэкIощтыр, нэмыкI къэралыгъомэ арыс адыгэхэр еджэнхэ алэкIынуу амал ятыгъэмэ IэпыIэгъу зэрафэхъуштыр ары. Тхылъым «Iгъогу-маф!» етэлэ. Ащ къэралыгъо шIухафтыныр зэрэтефэрэм те-хъырэхъышъэрэп.

БЛЭГЪОЖЪ Зулкъарин.
Профессор, филологии шIэныгъэхэмкIэ доктор.

Фэхъазырху пэгъокIыгъэх

2011 — 2012-рэ илгъэсыкIэ еджэгъум Тэхъутэмыкье районым ит еджапIэхэр фэхъазырху пэгъокIых. Районым гурыт еджэпIэ 20 (зэкIэ классхэр яIэу), гурыт имыкъурэ зы еджапIэ, пчыхъэрэ зыщеджэхэрэ зы еджапIэ, еджапIэм зичIэхъэгъу мыхъугъэ кIэлэцIыкIухэр зыщеджэхэрэ учреждениеху 14, шIэныгъэ тедзэ кIэлэцIыкIухэм зышарагъэгъотырэ Гупчэу зы итых. ЕджакIомэ ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэ аухи, зичэзыу илгъэсыкIэ еджэгъум фытегъэпсыхьагъэху еджапIэмэ япчъэхэр къафызэлэуахыгъэх. Гъэмэфэ реным еджапIэхэм япашэхэм Iоф ашIагъ, зэрифэшъуашэу илгъэсыкIэ еджэгъум пэгъокIыныхэм яуж итыгъэх. Классхэр, кабинетхэр, лабораториехэр икъоу зэтэгъэпсыхьэгъэнхэм, еджакIохэм ящыкIэгъэ тхылъхэр гъэхъазырыгъэнхэм, урокхэр кIэлэегъаджэхэм атегошъэгъэнхэм апылгъэх.

ЕджапIэхэр дэгъоу илгъэсыкIэ

еджэгъум фытегъэпсыхьэгъэнхэмкIэ IофшIэнхэм ягъэцкIэн район администрациem ипашэхэм янэплэжъу рагъэкIыгъэн. УцогъуитIо администрациem иIофышIэхэм зэкIэ районым ит еджапIэхэр къакулъхьагъэх, ахэм язытет зэрагъэшIагъэ. ЕджапIэхэр зыфэныкыохэр, гъэцкIэжыын IофшIэнхэм апыкIодэшт ахъшэр зыфэдишыр къырадзагъэх, еджапIэ пэпчэ пэлухъаштыр къалыгъи, ахэр къэзыушыхьа-тырэ тхылъхэр зэхагъэуцуагъэх.

Юныгъом и 1-м Тэхъутэмыкье районым иеджапIэхэм аше-джэнху еджэкIо 6006-рэ къа-кIоллагъ, ахэм ащыщэу апэрэ классхэм ачIэхьагъэр нэбгырэ 700-м къехъу. Ахэм апае дэгъоу зэтэгъэпсыхьэгъэ классхэмрэ кабинетхэмрэ зэрифэшъуашэу зэрагъэфагъэх.

ЕджапIэхэм язытет ятIонэрэу уплгъэкIугъэным хэлэжъагъэх район администрациem иIэ-шъхъэтетэу Пшыдатэкъо Ризо, ащ иапэрэ гуадзэу ЯхъулIэ

Юрэ, гъэсэнныгъэм игъэлорышIапIэ ипашэу Шъхъэлэхъо Нурбий, Урысыem и МВД Тэхъутэмыкье районымкIэ иотдел ипашэу Нэхъе Казбек.

Мы илгъэсыр къызиыхьагъэм шыублагъэу гъэсэнныгъэм иучреждениехэм язытет хэхъоныгъэхэр фэхъунхэм пэлухъанэу бюджетым къыхэхыгъэу сомэ миллион 18-м нахъыбэ афатIупшыгъ. Ахъшэр зэфэдэу еджапIэ пэпчэ тырагошэнэу хъугъэп: еджапIэхэм яматериальнэ базэ зэфэдэп, яинагы, еджэкIо пчъагъэу ачIэсыри зетекIы, дагъоу яIэхэри зэфэшъхьафых. ЕджапIэхэм якъулыкъушIэпIэ унэхэр, кабинетхэр, классхэр, лабораториехэр агъэдахъэху къакулърэ шыфэхэр афашIыгъэх, жы хъугъэ пчъэхэмрэ шъхъаныгъулчъэхэмрэ кIэхэмкIэ зэблахъугъэх, хъапшыпхэр, оборудованиер арагъэуагъэх, шагухэр, еджапIэхэм къагъэгъунэрэ чIыпIэхэр зэтырагъэпсыхьагъэх.

ЕджэпIышымэ фабэ къэзыты-

рэ хъакуху ачIэтхэр икIэрыкIэ шыпкъэу ашIыжыгъэх ыкIи ящыкIэгъэ оборудованиер кIэу агъэпсыгъ. Я 15-рэ еджапIэм хъакуху чIагъэуоштыхэм апае ахъшэ къатIупшыгъ ыкIи ахэм яшIын фежъагъэх.

ЕджэпIышымэ — я 8-м, я 11-м, я 13-м яунашъхъэхэм къакулъшыштыгъ, кIашъохэр зыщыкыонхэм Iофыр нэсыгъагъ. Ахэр зэрифэшъуашэу агъэцкIэжыгъэх, я 6-рэ еджапIэм ичIэхъапIэ бгъагъэу Iуыгъэр агъэ-кIэжыгъэ. Джаш фэд, а 1-рэ ыкIи я 20-рэ еджапIэхэм фабэ къэзытырэ хъакуху яIэхэм яинженернэ сетхэр кIэу ашIыгъэх, я 6-рэ еджапIэм ипсырыкIопIэ трубэхэр, я 2-рэ еджапIэм екIурэ электрическэ гъучIычхэр зэблахъугъэх. ЕджэпIышымэ спортзалхэр ащагъэцкIэжыгъэх, я 15-рэ Инэм гурыт еджапIэм спортпэсуалэ шъагъэпсыгъ, еджэпIэ пчъагъэмэ гъэучыIалэхэр ачIагъэуагъэх.

ГъэрекIо район администра-

циem унашъо ышIыгъагъ еджапIэм чIэхъанхэм ыпэкIэ зэкIолэхэрэ кIэлэцIыкIу IыгъышIэ. Шынджые къыщызэлэуахынэу. Пэсуалэм ишIын аухыгъ, гурыт еджапIэм хэтэу ашIыгъэ кIэлэ-IыгъышIэм ишыкIэгъэшт оборудованиер чIагъэуагъ, зэтырагъэпсыхьагъ, илгъэсыкIэ еджэгъум IофшIэныр ригъэжышът.

ЫпшъэкIэ къызэрэщысIуагъэу, районым кIэлэцIыкIуху еджапIэм чIэмыхьагъэхэр зыщалыгъэхэрэ учреждениеху 14 ит. КIэлэцIыкIухэр куп-купэу зыщалыгъыштыхэр ыкIи ахэм Iоф адэзышIэшт къулыкъушIэхэм яунэхэр агъэцкIэжыгъэх, бгъагъэхэр унэ чIэхъапIэхэм афашIыгъэх, къагъэгъунэрэ чIыпIэхэр аукуэбзыгъэх, зэтырагъэпсыхьагъэх.

ХЪУШТ Шъбан.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм изакон зауэмэ зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиорэр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2011-рэ илъэсым бэдззогъум и 27-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» муниципальнэ районым истатус етыгъэным, ащ кыыхуыбыгъэрэ чыплэхэм ягъэнэфэн яхылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» муниципальнэ районым истатус етыгъэным, ащ кыыхуыбыгъэрэ чыплэхэм ягъэнэфэн яхылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изакондательствэ зэхуыгъагъэхэр, 2004, N 12; 2005, N 6, 12; 2010, N 12) мы кыыклэ-лыкlorэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

- 1) я 2-рэ статъяр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
1. «Каменноостскэ поселкэ коир» зыфиорэм къоджэ псэуплэм истатус етыгъэным ыкли псэуплэу Каменноостскэ ащ иадминистративнэ гупчэу гъэнэфэгъэнхэм;
2. Муниципальнэ образованиеу «Каменноостскэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэм игъунапкъэхэр схемэм кызырэгъэнэфэрэ шыклэм тетэу ыкли ащ хэхьэрэ псэуплэхэм кыапкырыкыххэзэ (гуадзэхэу N 25-м, 26-м ыкли 27-м атетэу) гъэнэфэгъэнхэм;
- 2) гуадзэу N 25-м хэт гушылэхэу «Каменноостскэ къэлэ псэуплэр» зыфиохэрэр гушылэхэу «Каменноостскэ къоджэ псэуплэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхуыгъэнхэм;
- 3) гуадзэу N 26-м хэт гушылэхэу «Каменноостскэ къэлэ псэуплэр» зыфиохэрэр гушылэхэу «Каменноостскэ къоджэ псэуплэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхуыгъэнхэм;
- 4) гуадзэу N 27-м:
- а) гуадзэм хэт гушылэхэу «Каменноостскэ къэлэ псэуплэр» зыфиохэрэр гушылэхэу «Каменноостскэ къоджэ псэуплэр» зыфиохэрэмклэ зэблэхуыгъэнхэм;
- б) а 1-рэ пунктэр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
- «1. Псэуплэу Каменноостскэ — къоджэ псэуплэм иадминистративнэ гупч.»

Я 2-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм суд участкэхэр щызэхъэгъэнхэм ыкли мировой судья Ізнатлэхэр шыгъэнэфэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм суд участкэхэр щызэхъэгъэнхэм ыкли мировой судья Ізнатлэхэр шыгъэнэфэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изакондательствэ зэхуыгъагъэхэр, 2004, N 4; 2008, N 4) зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм, я 4-рэ статъям ия 2-рэ пункт иподпунктэу «а»-р мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«а) поселкэу Каменноостскэ, къутырэу Веселэр, поселкэу Победэр, муниципальнэ образованиеу «Каменноостскэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэм хэхьэрэр»;

Я 3-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм чыплэ зыгъэlorышлэ-жынымклэ иорганхэм административнэ зэфыщытыклэхэм альэныкыоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр атегъэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм чыплэ зыгъэlorышлэ-жынымклэ иорганхэм административнэ зэфыщытыклэхэм альэныкыоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр атегъэгъэнхэм ехылаагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изакондательствэ зэхуыгъагъэхэр, 2007, N 1, N 5; 2009, N 7) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

- 1) разделэу «Къэлэ псэуплэхэр» зыфиорэм ия 1-рэ пункт кыуачлэ имылэжыу лытэгъэнхэм;
- 2) разделэу «Къоджэ псэуплэхэр» зыфиорэм ия 21¹-рэ пункткыклэ хэгъэхьыгъэнхэм;
- «21¹ Каменноостскэ къоджэ псэуплэр»;

Я 4-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2025-рэ илъэсым нэс социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу ышыщтым

ехылаагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

«Адыгэ Республикэм 2025-рэ илъэсым нэс социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу ышыщтым и Стратегие ехылаагъ» зыфиорэу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2025-рэ илъэсым нэс социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу ышыщтым ехылаагъ» зыфиорэмклэ ауэхэсыгъэм мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм:

- 1) апэрэ абзацыр мыщ тетэу тхыгъэнхэм:
- «2008-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехуылэу Адыгэ Республикэм цыф псэуплэ 232-рэ кыщалагытагъ. Ащ щыщэу 6-р къэлэ псэуплэхэм ахэхьэ: къэли 2 (Мыекъуапэ, Адыгэкъал) ыкли къэлэ шыклэм тетэу гъэпсыгъэ поселки 4 (Лъэустэнхьабл, Тульскэр, Инэм, Яблоновскэр).»;
- 2) я 4-рэ абзацым хэт гушылэхэу «къоджэ псэуплэ 46-мэ ыкли къэлэ псэуплэ 5-мэ» зыфиохэрэм ачыплэклэ гушылэхэу «къоджэ псэуплэ 47-мэ ыкли къэлэ псэуплэ 4-мэ» зыфиохэрэр тхыгъэнхэм.

Я 5-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Закон зауэмэ зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэным ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Закон зауэмэ зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изакондательствэ зэхуыгъагъэхэр, 2010, N 12) зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнхэм, а 1-рэ статъям хэт гушылэу «Каменноостскэ» зыфиорэр хэгъэкыгъэнхэм.

Я 6-рэ статъяр. Мы Законом кыуачлэ илэ зыхьурэр Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кыуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКГУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
шышхъэуым и 8, 2011-рэ илъэс
N 25

Адыгэ Республикэм Іофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашлэхэр афэгъэцэклэгъэнхэмклэ Административнэ регламентэу «Илъэс пчъагъэу Іоф зэрашлагъэм пае пенсиер зэрафагъэнэфэрэ шыклэр ыкли Іофшлэнымклэ пенсием мазэ къэс ахьщэ тегъахьоу фашырэр» зыфиорэр ухэсыгъэным ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 374-р зытетэу «Илъэс пчъагъэу Іоф зэрашлагъэм елытыгъэу пенсиер афэгъэнэфэгъэным ехылаагъ» зыфиорэу 2010-рэ илъэсым шышхъэуым и 9-м, Адыгэ Республикэм и Лышхъэу и Указэу N 111-р зытетэу «Іофшлэнымклэ пенсием мазэ къэс ахьщэ тегъахьоу фашырэм ехылаагъ» зыфиорэу 2010-рэ илъэсым чъэпыогъум и 21-м, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 194-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Илъэс пчъагъэу Іоф зэрашлагъэм тельытэгъэ пенсием ехылаагъ» зыфиорэм игъэцэклэнклэ Іофтхьабзэхэм афэгъэхьыгъ» зыфиорэу 2010-рэ илъэсым чъэпыогъум и 25-м, Адыгэ Республи-

ликэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашлэхэр афэгъэцэклэгъэнхэмклэ Адыгэ Республикэм къэралыгъо пшгъэрылхэмрэ административнэ регламентхэмрэ гъэцэклагъэ зэрэщыхьушхэ шыклэм ехылаагъ» зыфиорэу 2007-рэ илъэсым шышхъэуым и 13-м, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ илофыгъохэр» зыфиорэу 2009-рэ илъэсым шэклогъум и 12-м аштагъэхэм атегъэпсыхьагъэу **унашъоу сэшлы:**

1. Къэралыгъо фэло-фашлэхэр афэгъэцэклэгъэнхэмклэ Административнэ регламентэу «Илъэс пчъа-

гъэу Іоф зэрашлагъэм пае пенсиер зэрафагъэнэфэрэ шыклэр ыкли Іофшлэнымклэ пенсием мазэ къэс ахьщэ тегъахьоу фашырэр» зыфиорэр ухэсыгъэнхэм.

2. Мы унашъом игъэцэклэн зэрэкlorэм иуплэкlorун министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовар фэгъэзэгъэнхэм.

3. Официальнэу кызыхаутырэм ыуж мэфі 10 зытешлэклэ мы унашъом кыуачлэ илэ мэхьу.

Министрэу **Наталья ШИРОКОВА**
къ. Мыекъуапэ,
жыныгъуаклэм и 24-рэ,
2011-рэ илъэс
N 106

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэклэ и Комитет иунашъу

Чыгу Іахьыр цыф псэуплэу станицэу Кужорскэм игъунапкъэхэм ахэгъэхьыгъэным ехылаагъ

Муниципальнэ образованиеу «Кужорскэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэм иадминистрације ипащэ иджэ-псалъэ ыкли Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием Къэлэгъэпсынымклэ икодекс кыуачлэ илэ шыгъэным ехылаагъ» зыфиорэу N 191-р зытетэу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштагъэм атегъэпсыхьагъэу **унашъоу сэшлы:**

1. Чыгу Іахьэу «мэкъумэщ мэхьанэ зилэ чыгу-хэр» зыфиорэм хахьэрэр, кадастрэ номерэу 01:04:5403004: 637-р зилэр, квадратнэ метрэ 5932-рэ хьурэр, Адыгэ Республикэм и Мыекъопэ районклэ станицэу Кужорскэм итемыр-къохьэплэ лъэныкыоклэ

щылэр Адыгэ Республикэм имуниципальнэ образованиеу «Кужорскэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэм истаницэу Кужорскэм игъунапкъэхэм ахэгъэхьыгъэнхэм.

2. Мы унашъом ия 1-рэ пункт зигугъу кышылырэ чыгу Іахьыр зыфитегъэпсыхьыгъэу мурадкыклэ гъэфедэгъэнхэм.

3. Амыгъэкошырэ мылькур къэралыгъо кадастрэ учет шыгъэным фэгъэзэгъэ федеральнэ органым ищыклэгъэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм пае зыклатхэхэрэм ыуж мэфітфым кыкlorлэ мы унашъом икопие Іэклэгъэхьыгъэнхэм.

4. Зыклатхэхэрэм ыуж Іофшлэгъу мэфі 30-м кыкlorлэ мы унашъом икопие муниципальнэ образованиеу «Кужорскэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэм иадминистрације Іэклэгъэхьыгъэнхэм.

5. Мы унашъор гъэцэклагъэ зэрэхьурэм иуплэкlorун сэ сшхьэклэ зыфэсэгъазэ.

6. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кыуачлэ илэ мэхьу.

Комитетым итхьаматэу **Ольга БАКЛАНОВА**
къ. Мыекъуапэ,
бэдззогъум и 21-рэ, 2011-рэ илъэс
N 6

Театрэм ишлушлагъэ льегъэкIуатэ

«Адыгеим искусствэхэмкIэ имастерхэр къуаджэм щыпсэурэмэ апае» зыфилорэ шлушлэ офтхьабзэм республикэм и Лъэпкъ театрэ хэлажъэ. Тэхьутэмыкьоё районым спектаклэу кыщигъэлъэгъуагъэмэ цыфыбэ яплъыгъ.

Афыпсыпэ дэхсэр Лъэпкъ театрэм иныбджэгъушIух. Искусствэм ицIыф цIэрыIохэу Ахэджэго Шэбанэ, Сэмэгъу Гошнагъо, Лъэцэрыкьо Кимэ Псэйтху кыщыхъугъэх. Пэнэхэси, Хьаштыкуи, нэмыкI гъунэгъу къуаджэхэмэ цыф гъэшIэгъо-ныбэ къадэкIыгъ. Спектаклэу «Псэлъыхъохэр» Лъэпкъ театрэм бэшлагъэу кышчагъэлагъо, искусствэм пышчагъэхэр емызэ-щыхэу еплъых. Артистхэу Устэкьо Мухътарэ, Зыхъэ Заурбий, Кукэнэ Муратэ, Зыхъэ Мэлайчэт, Кушгъу Светланэ, Даур Жаннэ,

Бэгъ Алкъэс, Тхьаркьохъо Теуцожь рольхэр спектаклым кышашыгъэх.

«Нарт Саусэрыкьо ихъишъ» зыфилорэ спектаклым хэлэжъагъэх артистхэу Лыунэ Асыет, Хьакъуй Андзаур, Къэбыхъэ Анзор, Болэкьо Адам, Жьудэ Аскэрбий, нэмыкIхэри.

Адыгэ Республикэм ия 20-рэ ильэс фэгъэхьыгъэ Иофыгъомэ Лъэпкъ театрэр тапэкIи ахэлэжъэшт. Ионыгъом и 8-м спектаклэу «Псэлъыхъохэр» Пэнэжъыкьоуае кыщигъэлъэгъонэу зегъэхъазыры.

Сурэтым итхэр: спектаклэу «Псэлъыхъохэм» Лъэпкъ театрэм и артистхэу Кушгъу Светланэрэ Устэкьо Мухътаррэ рольхэр кышашых.

Футбол. Адыгэ Республикэм изэнэкъокъу

Кошхьаблэхэр ящэнэрэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишлухьафтынмэ якъыдэхын фэгъэхьыгъэ футбол ешлэгъухэр кIэухым фэкIох. Ящэнэрэ чIыплэр «Кошхьаблэм» кыдихыгъ. Финалым Адыгэкъалэрэ Инэмрэ яфутбол командэхэр щызэдешIэштых.

«Кошхьабл» — «Еджэркъуай» — 4:3.

Ионыгъом и 2-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.

Къэлапчъэм Игуаор дэзыдзэгъэхэр: Акъушэ Байзэт, Брышу Руслан, Дэгушъы Рэмэзан — «Еджэркъуай»; Тхьаркьохъо Казбек, Куфэнэ Рэмэзан (Iогъогогъо), Агъырджэнэкьо Адам — «Кошхьабл».

Футболыр къэзыгъэдахэрэмэ ащыц ешлэгъур пчъагъэу зэраухыштыр къэшIэгъуаеу кызэрэхэкырэр. Еджэркъуаеуаеу къэлапчъэм Игуаор Iогъогогъо дадзэгъэу, 2:0-у зэлукIэгъур ахьыштыгъ. Пчъагъэм зэрэхэгъэхъоштым пылхэу апэкIэ иллыштыгъэх. Кошхьаблэмэ ящэнэрэу

Игуаор якъэлапчъэ дагъэкIыштми е еджэркъуаеуаеу якъэлапчъэ Игуаор дадзэштми зыми ышлэ-штыгъэп. «Кошхьаблэм» ифутболистэу Тхьаркьохъо Казбек пчъагъэр зэрихъокIыгъ — 1:2. Бэ темышIэу Куфэнэ Рэмэзанэ хьагъэм Игуаор ридзагъ — 2:2.

Еджэркъуаеуаеу янасып кымыыхыгъэу пльытэштми сшлэрэп, — еIо зэнэкъокъум исудья шхьалэу Пэнэшгъу Мыхьамодэ. — Пчъагъэр 2:2 хъугъэу еджэркъуаеуаеу яфутболист пенаIтыкIэ къэлапчъэм Игуаор дидзэн ылэкIыгъэп. Кошхьаблэмэ ар агъэфеди, зэгурыIоныгъэ ахэлэу нахьыбэрэ апэкIэ кылыбькIуатэхэу фежъагъэх, текIоныгъэри кыдахыгъ.

Республикэм и Кубок фэбэнэштых

АР-м ия 20-рэ ильэс фэгъэхьыгъэу футболымкIэ Кубокым икыдэхын командэхэр фэбэнэштых. Ешлэгъухэр Ионыгъом и 8-м аублэштых.

Апэрэ зэлукIэгъумэ ахэлэжъэштхэм тигъзетеджэхэр ащытэгъэгъуазэх:

«Адыгэкъал» — «Джаджэ».

«Пэнэжъыкъуай» — «Блашэпсын».

Улапэ, Еджэркъуае, Инэм, Кошхьаблэ, нэмыкIхэм якомандэхэри зэнэкъокъум хэлэжъэштых.

Баскетбол. Апшээрэ купыр

МазэкIэ аублэшт

Мыекъопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м 2011 — 2012-рэ ильэс ешлэгъум зыфегъэхъазыры. Урысыем и Кубок икыдэхын фэгъэхьыгъэ зэлукIэгъухэу Ионыгъом и 8 — 10-м Ставрополь краим щыкIоштхэм ахэлэжъэшт.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, «Динамо-МГТУ»-м итренер шхьалэу Андрей Синельниковым кызэрэтиIуагъэу, командэ зэфэ-шхьафхэм ащешIэштыхгъэхэ

Алексей Вагнеррэ Зураб Лобжанидзэрэ «Динамо-МГТУ»-м кырагъэблэгъагъэх. Опыт зилэ Сергей Синельниковыри тызыщыгугъырэмэ ащыц.

— Ростов-на-Дону икомандэу

Спортымрэ лIыхъужьныгъэмрэ

Адыгэ быракъыр Чыгушхъхъэ щэбыбатэ

Мамыр псэукIэм лыгъэ шъыпкъэ щызезыхьагъэхэм щытхъоу кытфахыгъэр Адыгэ Республикэм итарихъ шлукIэ кыхэнэжъышт. Адыгеим икыушхъэ анахь лъагъу Чыгушхъхъэ ышыгу нэбгырэ 18 дэкIоягъ, Адыгеим икъралыгъо быракъ ащ цагъэлагъ.

— ИлъэситIукIэ узэкIэлэбжъмэ, Чыгушхъхъэ ышыгу тидэкIоен тлэкIыгъагъэп, — къеIуатэ купым пэцэныгъэ дызезыхьэгъэ ХьапэкIэ Аслан. — Къушхъхъэ гъогухэр цIэнIагъоу щытыгъэх. ЩтыргъукIыгъ. Мыгъэ нахь дэгъоу зыфэдгъэхъазырыгъ, Адыгэ Республикэм и Правительствэ зэхэцэн ИофхэмкIэ IэпыIэгъу кытфэхъугъ.

Палаткэу ящыкIэгъэштхэр, нэмыкI Iэмэ-псымэхэр пэшлорыгъэшъэу зэрагъэтыгъэх. ЗэлукIэм нэбгырэ пэпчэ пшгъэрылэу иIэшттым щытегушыIагъэх. Мэфитфым кыкIоцI псыхъо 20 фэдиз зэпачыгъ. Къушхъхъэ тIуакIэхэри кызэрэнэкIыгъэх. Мафэм сыхьатыр 3-м ехьулIэу Чыгушхъхъэ ышыгу дэкIоягъэх. Адыгэ Республикэм икъралыгъо быракъ шалэти, шхьафитэу щыбыбэтэнэу агъэпсыгъ. Адыгэ Республикэм игимн шагъэжъынчыгъ.

— Ащ фэдэ хъугъэ-шлагъэ-

хэр гум икIыжъыхэрэп, — еIо Къохъужь Рустамэ. — Къушхъхъэм ышыгу тытэтэу тиреспубликэ тырыгушхуагъ. Тхьаегъэпсэух гъогу чыжэр кыддэзыкIугъэхэр. Чыгушхъхъэ тызэрэдэкIоягъэр республикэм иобилей фэгъэгъэхы.

Футбол командэу «Чыгушхъхъэм» хэтхэр, нэмыкIхэри къушхъхъэм дэкIоягъэх. ХьапэкIэ Аслан, Владимир Овчинниковыр — ар Парламентым идепутат, Сергей Пастернак, Къохъужь Рустам, Еутых Заурбий, Еутых Руслан, ХьапэкIэ Ахьмэд, Даур Артур, Ожэ Рустам, Чэтыжэ Рустам, Алексей Зайцевыр, Дмитрий Вербэ, республикэ телевидением иIофышIэхэу Виктор Крючковымрэ Николай Гнедовымрэ, нэмыкIхэри Чыгушхъхъэ ышыгу дэкIоягъэх.

Шьопсэу, спортым илIыхъужьхэр! Адыгэ Республикэм ищытхъу шъуIэтыгъэ, лыгъэ шъыпкъэ зешъухьагъэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIа зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслан**

**Редактор
шхьалэм
игуадзэр —
пшгъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшгъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр
НЭПШЭКЪУИ
Заур**

**Редакциер
зыдэщылэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шхьалэм
иагъэр
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэлоры-
шIапл, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4427**

**Индексхэр
52161**

52162

Зак. 2195

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.